

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrîl de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an :
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA :

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE :

de un șir garmond; prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nerăscutate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminică

Nr. 33

Invetătorii maghiari.

Începând cu cel-ce a dus cruciș
scara prin pădure și terminând cu
pedagogul maghiar; începând cu con-
ductorul de tramvai și terminând cu
cel mai de seamă legiuitor maghiar,
— cu un cuvânt: pe toată în-
tinderea vieții maghiare, totul e
copleșit, e „otrăvit de cel mai hidos
șovinism.

Nu vei vedea o întrunire, o
punere la cale a ori-ce breasă ungu-
rească, unde șovinismul să nu se
validiteze în formă de agresiune
față cu naționalitățile, față cu in-
stituțiile lor și viața lor națională
legală.

Nu sunt de ajuns, pentru șoviniști,
greutățile, miseriile și neajunsurile, ce
ni-se fac în mod oficial în „con-
stituțională” țeară a „legii, dreptului
și dreptății”; societatea maghiară,
opinia publică maghiară, după-cum se
manifestă cu toate ocaziunile și la toate
grupările și instituțiile lor, cere tot mai
mult și mai mult ingenunchierea, opri-
marea noastră; cere întrebunțarea de
nou și nou mijloace, pentru sugru-
marea a tot ce nu este maghiar în
această țeară poliglotă, în care
maghiarii nici jumătate din populațiune
nu o constituiesc, cu jidovii lor
cu tot.

După adresa sēcuiască, celebră
ca îndrăsneală, dar și ca necumintie,
prin care se cere ștergerea legii de
naționalități, — vin acum dascălii
maghiari, acești „zileri ai națiunii”,
cum îi proslăvește un ziar maghiar,
în adunarea lor generală ținută la
Budapesta în zilele trecute, să com-
pleteze programul dorințelor șovi-
niste.

Sēcuii cer să se șteargă legile,
prin cari ni-se asigură drepturile de
cari părinteștile guverne se îngrijesc
să nu ni-se facă parte. Belferii, das-
călii maghiari, vin acum să ceară aten-
tat în contra școalelor confesionale
ale naționalităților.

Eată-ce ne spune despre porni-
rea „patriotică” a dascălilor șoviniști
organul apropiat de guvern, „Pesti
Napló”:

In consultările asociațiunii invetă-
torilor s'au pus în planul dintâiu nu ne-
ajunsurile proprii situațiunii materiale,
ci acele neajunsuri, cari formează lacună
în maghiarismul și misiunea culturală a
școalelor. Așa în întâiul rând, declară
război articolului 88 din anul 1868 al
legii, care prin spiritul concesiv al acelor
vremi, a permis naționalităților înființa-
rea de școale populare cu limbi stră-
ine...

Eată spiritul, de care sunt ani-
mați „luminătorii” ginteii Arpadine-
Mozaice; eată spiritul ce represintă,
ce propagă cei meniți să propage lu-
mina, adevărul și morala în tinerele
vârstare.

Spiritul legalității și minimul li-
bertății constituționale, pentru dască-

lul șovinist este: spirit concesiv ma-
ghiar, — pe care practica constitu-
țională maghiară de altfel a știut să-l
eludeze; propagatori iubirei ved limbii
străine în nemaghiarii din această
țeară, deși suntem în veacul XX și
deși există o lege a egalei îndreptă-
țiri a naționalităților în această țeară.

Nu le este nici lor de ajuns, că
aceia lege nu se respectă în era
„legii...” Széll?

Războinicii ce sunt și cum sunt
însă șoviniștii, unii peste alții și toți
împreună, nu vedă cât de adânc is-
besc în interesele vitale ale țării,
nu-și dau seamă, că prin minciună,
prin usurpare, distrug elementele mo-
ralei — și unde nu este morală, basa
vieții, atât individuale, cât și generale,
se răsună înasăi firea, a cărei răsu-
nare amarnică o vor suferi-o cei-ce
au abusat și abuzează de dînsa.

Astăzi mai merge încă urciorul
șovinist la apă, dar nu-î va lipsi
sflrșitul de-a rămâne numai cioburi.

Adunarea Sěrbilor. În ziua de 18
August Sěrbi din patrie au ținut adunare
poporală la Bečherceul-Mare, în vederea
convocării Congresului lor bisericesc. Adu-
narea a fost foarte imponentă, luând parte
peste șapte mii de oameni. Di Zavisits, în
numele comisiei organizatoare deschide
adunarea. Întâiu de toate, se trimite o te-
legramă omagială Majestății Sale la Ischl,
— apoi medicul din Panciova, dl Alexici
face cunoscut scopul adunării. După o scurtă
discuție se primește proiectul de resolu-
țiune, prin care se prevede delegarea unei
comisii de 12 membri, cari să intervină,
prin guvern, la Majestatea Sa, în interesul
convocării cât mai grabnice a Congresului.
Apoi se aleg delegații următorii dîni: Paul
Eremici, N. Cossovatz, Dr. Muritzky, Dr.
Ilici, Dr. Ivanovici, Dr. Davidovici, Dr.
Petrovici, Liubomir Pavlovici, Novici, Dr.
Alexici și Andrei Hatzic.

Au sosit la adresa Adunării 70 tele-
grame de felicitare.

„Mână străină în Tatra”. Tot de
cutropire, de copleșire străină se vaetă com-
patrioții nostri maghiari, cari umblă după
„imperialism maghiar”. Se vaetă mereu har-
nicii și puternicii „patrioți”, că până și acasă
li-se ia apa dela moară — cum vine vorba.
Pe când ei umblă să maghiarizeze pe... Slo-
vacii din America!

Politică fără cap! Și unde nu i cap,
vai de picioare.

Eată de ex. cum se jăluieste „Hazánk”,
într'o notiță sub titlul de mai sus:

„Capitalul străin conține uă de a cuceri
Ungaria de Nord, în mod pacific, liniștit și
cu atât mai temeinic. De data aceasta este
vorba de Tatra, mândria ținutului de Nord,
Mecca de vară o mii de vizitatori, pe care
a ochit o principele Hohenlohe și și-a și
câștigat-o în mare parte. Prima achiziție
s'a făcut cu mulți ani înainte; dar de-atunci
s'au adăugit altele noi și noi, așa că
astăzi sunt ale lui Hagi, Imprejurimea lacu
lui Porad, și Javorina. Afară de aceasta,
Hohenlohe nu e numai singur. Așa că
Tatra, care se găsește și în coroana sfântă,
din punctul de vedere al dreptului de pro-

prietate cu Incețul ajunge pe mână străine,
și Germanul va fi domn acolo (Bine că
nu jidovul! R.), după-cum în multe părți
e domn și astăzi. Influența străină se va-
liditează și pe terenul social. Asilul din
Poprad e făcut de principele Hohenlohe, cel
din Felkavögy, de Germani silezieni; nu
este deci de caracter maghiar, precum și
între visi-atori sunt foarte puțini din vița
lui Arpad. Așa ne cade din mână acea
supremație (sic! R.), pe care chiar aci, la
graniță, ar trebui s'o păzim așa de trează”.

Cum vedem, în loc de a fi recunoscători
întemeietorilor de frumoase instituții, șo-
viniștii se întroc în a face... din fînțar
armăsar.

Dar, de ocamdată se aleg cu „spaima”,
dacă vor neglija însă țeara, rosturile țării
și popoarelor ei, cu aceeași „părintească
bunăvoință” ca și până acum, — nu vor
ajunge prea îndepărtați de faliment. Și ce e
drept, se pare că nu vor să se cumintească,
să ajungă la judecată, procedura normală,
firească, până nu vor da cu capul de toți
pereții.

Când vor înțelege odată, că de geaba umblă să
acapareze totul pentru stomachul „patriot”,
urmând pentru aceasta să lupte pentru distru-
gerea celorlalți cetățeni ai țării? Distrugând pe
alți, nu se vor întări pe sine, ci vor face
loc străimilor, jidovilor îndeosebi: atâta re-
iese și se dovedește din „munca patriotică”.

Cap, „patrioților”, nu gură!

BLASFEMIATORII.

Cu ocaziunea zilei de 20 August,
în care se prăznuiește Sf. Ștefan în-
temeietorul regatului creștin al Un-
gariei, presa maghiară se ocupă
de importanța și figura primului rege
— care primise acum 900 de ani în
dar dela împăratul din Constantinop-
ol coroana regală, cu care și astăzi
se împodobește capul regelui Un-
griei.

Culorile în cari șoviniștii caută
să redea pe marele rege, incre-
știnătorul poporului lor, pe cât va-
riază după diversele ziare, făcându-l
unele agrariam, altele naționalist-ma-
ghiar (șovinist chiar!) — risum tene-
atis — altele catolic prin excelență,
pe atât de mult dovedesc incapacili-
tatea șovinistului de a vedea până și
trecutul altfel, decât prin prisma uto-
piei ideei de stat maghiar; incapabili-
tatea de a vedea altfel, decât mănecând
din punctul de vedere de gașcă, de
coterie.

Invetătura din trecut nu știu să ia
Maghiarii, căci nici să cunoască trecutul
în reala sa formă nu se trudesce; să
falsifice trecutul însă, sunt meșteri.

Nu ne vom opri asupra diverse-
lor aberațiuni de expuneri din șirul
accentelor serbătorești ale presei ma-
ghiare. Dar credem că va presinta
destul interes să arătăm o voce de
răsvrătit, resvrătit ca și față cu pre-
sentul tot așa și față cu trecutul, —
știind că cine își insultă, își blasfemi-
ează strămoșii: *imbecillum est.*

Eată-ce scrie „Magyar Szó” de-
spre „Regele Ștefan”:

... După-cum și în timpurile mai noue
se întempla, cu bărbații de stat, ca și cu scri-
torii, cari conduc viața națiunii; și el (Sf.
Ștefan) a primit crude, neconsumate, resul-
tatele gândirei din străinătate. Și a pus
ce era național (maghiar) ca să-și poată lu-
tameia puterea sa regească. De aceea s'a
aliat cu papa și s'a facuscrit cu sfânta îm-
părăție...

... În Ștefan par'car fi pierit cu
totul sentimentul național. (La anul 1000,
când nu se știa de naționalism! R.).
L'au crescut străinul, soția i-a fost germană,
apropiații și sfetnicii Germani...

... Era om puternic și violent, care
se îndrepta spre scopul său fiind fără
îndurare, spre scopul său, care era: să
prefacă țeara în creștină. Acestui scop
i-a jertfit totul, i-a jertfit până și nați-
onalitatea sa... Numai un astfel de om a
putut să facă acea faimoasă declarațiune:
„o stăpânire a unui singur neam și a unei
singure limbi e slabă și fără putere”...

... În regele nostru era omorât omul
ungur...

Credem că e de ajuns cât am
reprodus, pentru a pute conchide; și
conchidem într'o formă mai glumeață:
Că mai bine ar avea Maghiarii acum
un bărbat politic ca Sf. Ștefan; sau să
fi avut în locul lui Sf. Ștefan, acum
900 de ani, un rege ca Banffy, păgân;
căci în amândouă aceste cazuri ar fi
fost mai bine pentru azi...

Ce mai bătaie de joc!

„Egyetértés” are un corospondent în
București, care își bate joc într'un mod ce
trece peste ori-ce margini, de naivii kossu-
thiști cari îi plătesc pentru „serviciile” ce
le face.

Eată cu ce împuie capul zăpăciți-
lor iudeo-maghiari simbriașii lor bucu-
reștean:

Actualii ministri liberali, dîni G. Pa-
ladi și I. Brătianu, ci că ar fi complotând
în contra Dinastiei române, în tovarășie cu
„dușmanul declarat al Dinastiei, C. Mille”,
directorul ziarului Adevărul.

Ne e milă de bietul „Egyetértés”, că
a căzut în capcana șarlatanului sãa Moritz-
extern; de aceea îl luminăm prin urmă-
toarele:

„Duşmanul declarat al Dinastiei ro-
mâne” dl C. Mille, zis și Mitu-Copilul, di-
rectorul lui Honigman, Braustein, tovarășii
lui Işig Rubinstein etc. toți publiciștii „ră-
muni” la „Adivor”, — dl Mille, în sflrșit-
fiind că se arropie cu pravălia sa jidovească,
zisă ziar rămun, de faliment, ca să-și crească
vînzarea gazetei, cu gândul că doară doară
își va pute storce sumele necesare pen-
tru îndulcirea creditorilor, inventează lu-
cruri de senzație nebună.

— Cumpărați mă rog „Adivor”!...

Eată explicația „complotului”.
Moritz-ul bucuștean al lui Francsi
Kossuth însă își bate joc și mai cu coarne
de ignoranța patronilor săi, decât să le
raporteze simplu invenția „Adevărului”;
căci le redactează un întreg istoric al
„antidinasticismului” liberalilor din România.

Liberalii — spune Moritz — au proclamat în 1870 Republica în România.

Ei a'și!

„Republica Ploiești”, proclamată de odinioară juvenilul Candiano-Popescu, în urmă adjunct al M. Sale Regelui Carol I., eroul dela Grivița.

„Republica Ploieștilor” nu aparține istoricului politic al țării românești, ci — se găsește în schițele hazlii ale lui Caragiali.

Același partid liberal — continuă Moritz — a pregătit o revoluție, la 1871, pentru răsturnarea Dinastiei, pe care „numai Lascar Catargiu, de memorie neperitoare a fost în stare să o liniștească”.

„La Iași actualul prim-ministru Dimitrie Sturza, unul dintre conjurați, a propus asasinarea regelui Carol...”

Etc.

Se vede cât de cloc simpatia egiptenilor, de dincoace și de dincolo, pentru distinsul bărbat de stat român dl Dimitrie Sturza.

Dacă o mână de studenți au demonstrat contra Prusiei biruitoare asupra Franței (la 1871), liberalii erau de vină. Dacă nu plouă... liberalii sunt de vină — scriese odată și „Adevărul” dlui Mille.

Dar' culmea bătaie de joc ce-și face corespondentul bucureștean din găzduitorii prozei sale, este de a scoate pe răposatul Alexandru Beldiman, fost prefect al lui Cuza-Vodă, întemeietor al ziarului antidinastic „Adevărul” (azi în mâinile lui Mille) „salvator al Dinastiei”, față cu răsculații dela Iași!

O așa cinică bătaie de joc de bunăcredință a răilor dela Egipt, nici că s'a mai pomenit.

Confrate în tiparniță, nu-ți mai da subvenție mișelului corespondent, care te face de ris; și el nu subserie, așa că toată mardaria îl merge pe o barbă de Kossuth!

Din România.

Atitudinea față cu Bulgaria.

Se aduce știrea, că în curând consiliul de ministri va lua în dezbateră un memorandum redactat de ministrul de externe și cel al justiției. Memorandumul se ocupă de recentele evenimente din Bulgaria și dovedește, că din punctul de vedere al păcii, încrederea în liniștea din Balcani, în urma încordărilor dintre popoarele sale, este adrunchinată. Bulgaria, ca stat organizat, nu ține seamă de regulile internaționale și nu ia în considerare reclamațiunile diplomatice obicnuite, rămânând astfel iluzorii dispozițiile luate pentru asigurarea liniștei și păcii. Vorbind despre relațiile din Macedonia, memorandumul accentuează că în Bulgaria reprezentanța forței publice e în contrast cu dorințele poporului, sau îl este aliat în secret, deoarece-ce agitațiile n'au încetat nici în Bulgaria, nici în Macedonia.

România declară, că ia la cunoștință încheierea procesului sfârșit cu achitarea lui Sarafoff; în la cunoștință declarațiunea guvernului bulgar, că prin judecarea procesului s'a dat satisfacție României ofensate. Dar' în interesul și pentru apărarea intereselor României și intereselor naționale românești va lua măsuri, în cercul său de competență. România și-a făcut datoria când a atras atențiunea puterilor asupra treburilor ce se petrece în jurul Macedoniei. De-acum nu mai are nici o răspundere în această privință, ci puterilor le rămâne datoria de supraveghiere.

Din Franca.

Visita Țarului. — Conflict serios cu Turcia.

Două evenimente însemnate se anunță acum deodată din țeara Francezilor.

Unul e: *visita*, ce Țarul tuturor Rușilor împreună cu Țarevna va face în curând Franței, poate chiar pe la mijlocul lunii Septemvrie. Evenimentul e privit cu mult interes de toate statele europene și în chip oficial s'a raportat deja la Paris, în ziua 21 August n. După informațiunile presei, Țarul de astă-dată va visita numai orașele Düskirchen și Rheims, dar la Paris nu va merge.

Președintele Loubet, intervievat de un redactor al ziarului „Eclair”, a accentuat cu multă bucurie impresia bună, ce vestea despre visita Țarului a produs în Franca și despre fructele alianței cu Rusia, alianță — zice, — care a înlesnit Franței realizarea programului ei în China și care din nou va fi sancționată prin această a doua vizită a Țarului Nicolae pe pământul francez. Un politician rus, intervievat de ziarul „Gaulois”, a zis, că Țarul află necesar să reimprespăteze lumii alianța franco-rusă, ca o garanție a păcii universale. Ca o nouă împregiurare legată de această vizită se amintește și chestia *Marouah*, care va fi acum obiect de discuție și despre care se va produce între aliați un pact special.

Cu data de 21 l. c. n. se telegrafează din Paris, că la sosirea în Düskirchen, țărășca imperială rusească va fi primită cu mare solemnitate, având să fie de față flota franceză de Nord, sub conducerea admiralului *Menard* și compusă din două mari vapoare chirasate și din 11 în crucișătoare; ear' pentru siguranța înălților oaspeți aliați, linia ferată dela Düskirchen până la Compiègne va fi de-a lungul păzită de cordoane militare.

Toată presa franceză și rusă întâmpină cu mari simpatii noua vizită a Țarului pe pământul Franței și îi atribuie mare importanță politică.

La Compiègne Suveranul ruși vor fi încavtrăți în vestitul castel, unde odinioară a petrecut mai mult timp nefericita regină franceză *Maria Antoinette*, și unde li-se vor arangea cu multă pompă saloanele castelului.

Deodată cu această știre îmbucurătoare pentru cele două mari națiuni aliate se anunță și un al doilea eveniment: un *conflict foarte serios* ivit tocmai acum între Franca și Turcia, pentru chestia stațiunii de debarcare la țărmul apelor turcești, la Stambul.

Chestia e ajunsă la așa stadiu, că ambasadorul francez la Constantinopol, *Constans*, a predat deja *Sultanului un ultimatum* cu declarațiunea, că până luni la amiază așteaptă răspuns decizător. Ear' până atunci, după-cum se telegrafează din Paris, încrușiștorul francez *Cassard* a pornit spre țărmurile turcești și că o în treagă flotilă franceză stă gata să plece pe urmele numitului vapor.

Dela răspunsul Porții depinde — se zice, — ca conflictul să nu ia dimensiuni mai mari, cari ar pute să a-bă urmări din cele mai serioase.

Din străinătate.

Presa străină și achitarea lui Sarafoff. Achitarea marelui criminal *Sarafoff* a provocat un viu res nă în toate cercurile politice europene.

„*Tribuna*” din Roma publică un articol violent contra achitărei dela Sofia a lui Sarafoff și a celor-lăți.

Marele ziar zice că guvernul bulgar se face complice al asasinilor. Europa vede cu durere, că statele balcanice n'au învățat nimic din experiența trecutului.

Localanzeiger din Berlin atacă cu olență achitarea lui Sarafoff; organul berlinez prevede că au să reînceapă isprăvile sângerose și zice că guvernul bulgar a pregătit achitarea.

Ziarele „*Kölnische Zeitung*” și „*Münchener Allgemeine Zeitung*” critică de asme-nă cu asprime achitarea lui Sarafoff.

Ziarul „*Temps*” din Paris comentând achitarea dela Sofia, zice că ea n'o să fie poate ultima fasă a chestiunii și că e prea puțin probabil, ca guvernul român să se declare satisfăcut.

Ziarul semi-oficios *Allgemeine Zeitung* zice, că scandaloaasa achitare dela Sofia arată că Bulgaria aprobă politica de asasinare. În acest grav moment trebuie să se deschidă bine ochii asupra Balcanilor, căci comitetul macedonean va deveni din nou periculos.

SCRISOARE DIN BRAȘOV.

Brașov, 7/20 August 1901.

Onorată Redacțiune!

Lumea românească s'a ocupat mult timp și foarte des cu afacerile bisericești. Nicolae din Scheiu. Nu vreau să discut acum, întru-cât sunt adevărate ori ba acu-sele, ce se aduc cercurilor conducătoare dela acea frumoasă și bogată biserică. Mă mir însă, că aceeași lume românească nu se interesează absolut nimic de afacerile bisericești sf. Treime din Brașov-Cetate. Căci deși acea biserică nu este tocmai bogată, dar' totuși aflându-se în mijlocul cetății, e în ochii tuturor. La biserică aceasta de mai multe luni comitetul e mană, episcopii lipsesc cu desăvârșire și nimeni nu face nici un pas, ca lucrările să se îndrepte. În Duminică și la sărbători cu tasul umbliă clisierul, un vai de el, de ție rușine de străinii, cari cercetează sfânta noastră biserică. Luminele le vinde o babă, cum vrea și c'va poate. O mulțime de credincioși din România cercetează vara biserică noastră și nu-i cine să-i conducă la locurile mai de interes pentru ei. Astfel biserică are chiar și perder materiale. Întrebăm cu respect pe Venerabilul Consistor archidieceșca, până când va mai suferi lucrurile acestea la frunțașă biserică din Brașov-Cetate?

Un credincios din Cetate.

Notarii la viitoarele alegeri.

Nu se știe, cam cum anume va proceda dl Széll, ministrul-president al „legii, dreptului și dreptății” la viitoarele nouă alegeri. După unele știri însă, cari se resulfă deja prin presa „patriotică”, nu prea inspiră nici d-sa mare încredere, de-a și face, precum a promis până acum.

Fibră și notarii din provincie totdeauna și-au avut până acum „rolul” lor însemnat în actul alegerilor parlamentare, și prea a fost mare răzăm guvernărilor futurinei, decât ca așa, cu una, cu două, să renunțe la a lor „cooperare” tocmai Măria Sa dl Széll.

Aceasta se pare că reese și din o știre mai nouă, ce se poate citi pe pagina a doua a numărului de Joi al guvernamentului „*Budapesti Hirlep*”.

Sub titlul „*Notarii în partidele politice*”, numitul ziar are odecă următorul comunicat, ce li-se trimite din Lipto Szt.-M klos:

În comisiunea administrativă s'a protestat din partea opoziției, că în comitetele executive electorale ale partidului liberal s'au ales și notari comunali. În urma acesteia, comisiunea administrativă s'a adresat ministrului de interne, cerându-i părerea în cauză.

Ear' dl Széll, ca ministrul de interne, a dat ce răspuns a dat comisiunii nedumerite:

„În spiritul dispozițiilor cuprinse în §. 167 al articolului de lege XV. din 1899, care va intra în practică în ziua ce urmează după dizolvarea actualului parlament: nu e oprită intrarea notarilor comunali și cercuali în partid, comitete sau societăți, cari se ocupă și cu chestii politice sau de natură electorală; dar acțiunea lor în această calitate nu-i permis să ajungă în contradicție cu dispozițiunile clare și oprite ale paragrafului citat al legii!”

Ce-ar avé să urmeze de aci? — Ni-se pare, că numai alegeri curate nu. Altfel, cum s'ar și pute una ca asta? Intervalul de timp între plecarea lui *Bánffy* și venirea dlui Széll la putere nu e doar' atât de mare, pentru-ca dînsul să schimbe chiar acum deodată cursul lucrurilor din țeară, nici chiar în chestii electorale.

ULTIME ȘTIRI.

Manevrele rusești.

Petersburg, 22 August. Perechea imperială, Țarul și Țarevna, au plecat astăzi din Jamburg la marile manevre din Narva de unde se vor întoarce mai apoi la Peterhof.

Țarul pentru Buri.

Bruzella, 22 August. Se știe, că zilele trecute secretarul președintelui bur *Krüger* a fost primit în audiență la Țarul, care s'ar fi arătat foarte binevoitor cauzei Burilor. — Ear' acum ce raportează mai nou ziarul „*L'Indépendance Belge*”:

În cercurile apropiate de Țarul Nicolae se svonește, că acesta în curând va avé să tracteze cu împăratul *Wilhelm al Germaniei* în interesul cauzei Burilor. Cu privilegiul călătoriei sale în Franca Țarul va avé întâlnire cu președintele *Krüger*, pentru-ca să fie precis informat despre cauzele vitejilor buri. Numiții monarh fac totul — zice foaia belgiană, — pentru-ca războiului buro-englez să li-se pună capăt.

Bani noi.

Budapest, 22 August. Banca Austro-Ungară a hotărât, ca cu începutul lunii Septemvrie să revoce bancnotele de 10 flor și să le înlocuească cu galbeni de 20 coroane. Afacerea a înaintat astfel, că, probabil oficiali statului din 1 Septemvrie cur vor fi plătiți cu bani de aur.

Chili și Argentina.

Londra 22 August. Lui „*Times*” li-se depeșează din Buenos-Ayres, că ministrul de externe a confirmat ședința de Marți a senatului, că între cele două republici s'a făcut învoia prin care amândouă părțile se obligă ca până la rezolvarea conflictului graniță nici una să nu-și sporească materialul de războiu.

Călătoria Țarului.

Paris, 23 August. Consiliul ministri se întrunește azi, pentru hotărâri asupra măsurilor de luat în incidentul visitei Țarului în Franca.

Din Franca Țarul va pleca la Darmstadt, și se crede, că el va avea în toamnă o întâlnire și cu împăratul Germaniei.

Menițiunea școlii populare în raport cu ocupațiunea poporului.

În impregiurările, în cari trăim azi, venitele nu pot acoperi spesele traiului modern. An de an, ba chiar zi de zi, societatea omenească îmbrățișează tot mai mult luxul în sile traiului și în ale îmbrăcăminteii. Suntem acolo, că și omul cel mai serios și mai adânc eugetător, trebuie să țină cont de aceste scaderi ale omenirii, de cumva nu voeste a se expune batjocurii și desconsiderării semenilor săi.

Bine ar fi, când aceste scaderi n'ar cere jertfe materiale. Căci în cazul acesta ne-am abate cel puțin dela menițiunea omului, ce 'i-s'a destinat prin creațiunea sa. Pericolul stă însă tocmai în impregiurarea, că aceste toane cer jertfe, și încă jertfe foarte mari, pentru susținerea lor. Un lucru, ce duce pe om sigur la ruină!

În astfel de impregiurări, individul nu e capabil a produce prin munca sa atât, cât trebuie să consume. Ear' urmarea e, că nu e mulțumit cu soarta sa, ci lamentează pururea și caută cai și mijloace, pentru a-și câștiga materialul necesar la nutirea acestor lipitori, ca eu atât mai iute să-i consume stăburele vieții lui.

Defraudările și înșelăciunile sunt la ordinea zilei. Acestea sunt numai unele din legioanele, ce n'au eșit și poate că nici nu vor eși vre-odată la iveală. Suntem acolo, că se declară de neban omul, ori cel puțin de om nepractic, de cumva îmbiându-i-se ocaziunea, nu înșală, nu defraudează, ori nu fură, pentru a-și face un traiu mai bun și mai ușor din munca și sudoarea altuia. Ear' această patimă e un verme neadurmit, care roade sigur la destrămarea omenirii. Și ca lumea să scape de acest sferșit rusinos, trebuie să sferime, cât mai curând capul acestui verme periculos!

Eată chemarea școlii și a societății!

No svêreolim ca peștele în mreje. Recomandăm fel și fel de ocupațiuni, pentru a câștiga tot mai multe parale. Uitam însă, că prin aceasta

n'am făcut mult serviciu societății, cât timp luxului nu 'i-s'a tăiat rădăcina. Ba, îndrăsnesc a zice, că prin aceasta chiar se întărește, în loc să slăbească.

Din nefericire, vermele acesta a intrat și consumă binisor și agoniseala poporului de rînd. De aici apoi ruinarea lui. Tinerimea din comună își frământă capul cu arangearea de concerte și baluri. Și e mare ambițiunea arangeatorilor, de cumva le succede. Așa în anul prim. În al II-lea lasă mai bucuros ocuruzul nesăpat, decât să nu se pregătească de concert în o măsură mai mare ca în anul trecut. Succes apoi și de astă-dată, li-se cuvine doară și lor a be niște pahare de bere și a fuma niște sugări „domnești”. Că doară vor fi vîzuti ei pe preot, învățator, ori pe alt inteligent, cum 'și-au petrecut la acel concert. Și apoi astfel dat, venitele sale nu sunt suficiente, pentru a satisface pretensiunilor lui.

Nefind rodul ostenețelor sale proporționat cu spesele, trebuie să se ruineze. De aici sărăcia lui, vîzînd cu ochii. Ear' această sărăcie ne-a pus pe gânduri și nu știm cum și în ce formă s'o delăturăm. Nu știm și nu putem lovi cuiul în cap!

Astfel îngândurați, recomandăm poporului fel și fel de ocupațiuni laterale, pentru a-și câștiga un nou isvor de venit. Și când recomandăm aceasta, tăbărîm asupra școlii populare, ori, mai bine zis, asupra învățătorilor, învinovățîndu-i, că nu-și fac în direcția aceasta datorința lor deplin.

Omul, care a trăit și s'a învîrtit între popor, 'și-a câștigat convingerea, că poporul își întocmește ocupațiunea după capacitatea pămîntului de a produce, după climă și chiar se acomodează foarte mult după naturelul său. Moțul nu se ocupă cu vieritul, pentru-că teritorul, pe care trăește, nu e acomodat pentru aceasta. El face ciubare în măsură mare, fără ca să fi învățat în școala populară. Impregiurările l-au constrîns la aceasta. Așa Moțul, așa altul; fiecare 'și-a întocmit ocupațiunea sa după impregiurările, în cari trăește. A cere însă, ca toți să se ocupe cu tot soiul de ocupațiuni, însemnează a face de toate și nimic. Lucrul de căpetenie e, a lucra un lucru și bine; a-l

ști valora, ear' mai pre sus de toate valoarea lucrului său s'o știe prețului!

Oamenii își câștigă cele de lipsă pentru viață pe trei cai: prin economie, industrie și diregătorie. Și cât timp se ține fiecare strict de meserim sa, e cu neputință, ca lucrurile să nu-și meargă bine. Ear' în cas contrar, în loc de oameni experți, vom ave numai niște maistori-stricti.

Economia își are ramurile sale diferite, și — după-cum am zis — fiecare ram se cultivă acolo, unde impregiurările o permit aceasta. Căci nici decum nu se pot acestea cultivate de-odată de unii și aceiași locuitori, pe unul și același teritor în forma cerută. Înțeleg ramurile acelea, cari nu stau în nemijlocită legătură în lucrarea pămîntului.

Nu odată se învinovățește poporul, că nu se ocupă indeajuns cu legumăritul, pomăritul, albinăritul cu lucrul de mână etc. Poporul învinovățit, ear învățatorul ocarit! Eu cred, că nu e îndreptățită această ocară. Nu, pentru-că, dacă impregiurările ar permite aceasta, de sigur că și poporul nostru s'ar ocupa în măsură mai mare cu legumăritul. Experiența însă i-a arătat, că silința lui în această direcție e fără respalată. Fie că teritorul e neacomodat pentru cultivare și valorare, fie că nu convine cu naturelul său, care joacă un rol foarte însemnat în ocupațiunea omului. Nu numai atât. Poporul nostru, mai mare parte, ocupându-se cu lucrarea pămîntului, această ocupațiune nu-i permite a perde timpul și cu alte ocupațiuni. Căci rar auzim poporul plîngîndu-se, că n'are ce lucra, decât că lucră continuu, și totuși nu vede nici un spor. Va să zică, nu ocupațiune îi trebuie, ci mai mult pricepere, de a-și ști întocmi bine trebile în ocupațiunea sa. Ear această buna întocmire aparține ageririi minții lui prin școala populară.

În părțile, unde poporul n'are ocupațiune peste vară, acolo nici ceapa nu se face. Ear unde aceasta se face, acolo plugarul, cu întreaga lui familie, își are în tot-deauna ocupațiunea sa. Și de sigur într'o zi mai mult va câștiga, decât cu legumele lui, în casul, când toți s'ar ocupa în mare cu cultivarea lor. Zic în mare, pentru-că în mic mai tot plugarul seamănă, cât are lipsă pentru casa lui.

Cunosc ținuturi, unde ocupațiunea principală a poporului e albinăritul, pomăritul, vieritul etc. Și apoi și aceștia, ca Moțul cu ciubarele lui, întrec cu experiența lor pe ori-care om teoretic. Ca om de specialitate, s'a interesat de cultivarea acestui ram și 'și-a însușit cunoștințele necesare dela semenii săi, fără-ca să fi călcat — poate — vre odată pragul școlii. Caracteristica e însă și la aceștia, — ca și la agricultor: „tot lucrăm, și spor nu mai vedem”!

Se cere însă cu stăruință, ca cultivarea acestor ramuri ale economiei să fie îmbrățișate pretutindenea de poporul român. Cerere foarte la loc. E la loc, în cât ținteste la bună-starea și înflorirea poporului. Decât numai că această dorință rămâne tot numai dorință acolo, unde teritorul, ocupațiunea și impregiurările nu sunt priitoare pentru aceasta. Ear munca învățătorului în acest cas ar fi o muncă deșeartă.

Am mers însă și mai departe. Tot ținînd la îmbunătățirea stării materiale a poporului, s'a încercat și se încearcă și azi și încă în măsură mare, a viri în școala populară și învățămîntul profesional. Preocupat de această idee, uităm, că scopul școlii populare nu e de a crește oameni de specialitate. Aceasta e menițiunea școlii de profesiune. Școala populară are a crește numai om. Menițiunea ei este a pregăti pe om, pentru-ca la timpul său, dedicându-se unei ocupațiuni speciale, să-și poată însuși cu ușurință acele cunoștințe. Scopul ei e a pregăti terenul: a ara și grăpa, pentru-ca sîmînța, ce se va arunca, să prindă rădăcini trainice și să aducă roduri îmbelșugate. De aici scopul principal e agerirea minții, pentru ca să-și poată câștiga cu ușurință cunoștințele sale de o parte, ear de altă parte, fiind dat a judeca, să știe întocmi lucrurile sale spre bine și să poată trece cu ușurință prin valorile vieții acesteia.

De alteam a pretinde propunerea învățămîntului profesional în școala populară, însemnează a nu cunoaște peripețiile, prin cari trece învățămîntul popular și a nu fi în curat cu scopul, ce-l urmăresc aceste instituțiuni.

Ținînd cont de scopul principal al școlii, e imposibilitate a se pro-

Poesii populare.

(Din Măneșeu).

Frunză verde de pe spine,
Ascultăți, feciori, de mine,
Că vă voi învăța bine.
Când veți merge să pețiți,
La parte nu lăcomiți,
Cum am lăcomit și eu,
Și m'o bătut Dumnezeu.
C'am lăcomit la egoare
Și-am luat spaimă la cioare,
Și-am lăcomit la argint,
Mi-am luat mie urit.
Și-am lăcomit la mătasă
Și băgai pe dracu în casă.
Ogoru l'am sîmînat,
Da de hîdă n'am scăpat;
Holda m'o bătut-o ghiața,
Și hîdă-mi mîncă viața.
Boii l'am țipat la munte
Ș'or vint cu coarșele rupte,
Arginții mai șed în ladă
Și hîdă șade pe vatră,
Ca ș'o clăie negreblată.
Fugi, mîi hîdă, de pe vatră!
Baio zău că s'cununată
Și de capul tîu legată;
Că popa m'a cununat
Și tata banii că m'c dat.

Frunză verde de pe rîu,
Lăcomit-am, lăcomit,

Lăcomitu la două vaci,
Luai hîdă din gîzdacl.
Dimineta, când se scoală,
Penele din cap li sboară;
Iese-afară în conciu gol,
Vacile fug din ocol,
Că se tem că-i moartea lor.
Ea ar merge să le mu'gă,
Vacile o iau la fugă;
Hîdă merge să le ntoarne,
Vacile o iau în coarne;
Hîdă dă la vaci costreie,
Nici așa nu vreau să steie.

La fata care-i gîzdacl,
Lucră-i satu de-o îmbracă;
Lucră-i una, lucră-i două,
Până-i fac cămașă nouă;
Lucră-i două, lucră-i trei,
Până i fac cămeșă, ei;
Pe mîneca ei aleasă
Lucră-i două-zeci și șasă.
Pe poalele ciucurate
Lucră-i satu jumătate.
Cătă-i dela brău în sus,
Trei măsuri de cucuruz;
Cătă-i dela brău în jos,
Trei măsuri de grău frumos.
Tăietura de pe poale
Șapte țîi de unsoare;
Puiții de pe spătoiu,
Șapte țîi de oloiu.

Frunză verde nucă sacă,
Dragă mi-e fata sîracă,
Că ea lucră de se îmbracă,
Și la mine, și la tine,
Și se îmbracă foarte bine,
Și la popa căte-odată,
Numai să capete plată.
Dar' fata găzducului,
Dă-o în mîna dracului;
Cum se scoală, coată în oală,
N'a rămas nimic de asară;
De vede că în oală nu-i,
Iute o ia și-o pune în cuiu;
Se duce pe ușă-afară,
Se bagă întraltă cămară;
I ar pica bine la rînză,
Să mînce lapte și brînză.
Dacă ea se hărănește,
Se culcă și hodie nește;
Pe sub ea-și așterne un sac,
Zice: lucre cel sîrac.

Culese de: Terențiu Tonța.

ÎN TRANSVAAL.

Unul din confrății presei parisiene domnișoara Marga du Puyssanières, a comunicat „Analelor Politice” curiosul document, pe care l dăm în traducere. Acesta e un jurnal din călătoria unei fete, domnișoara Armande de la Barge de Certeau,

care a făcut singură, în toată răsboiului, drumul dela Iohannesburg la Capu. Acesta pagini, luate din carnetul ei, constituie o pictură pătrunzătoare a dramei, al cărei teatru e nefericitul Transvaal.

30 Iunie 1900.

Acum cinci ani familia mea și eu mine locuim în Iohannesburg, când izbucni groaznicul războiu. Cu căte-va luni înainte de începutul ostilităților, urmam cursul de medicină și de chirurgie la spital, și când Crucea Roșie franceză forma ambulanță la Iohannesburg, eu am fost printre acelea, cari am ajutat la organizarea ei, și nu am mai părăsit pe bolnavi și răniți timp de patru spre-zece luni.

În Ianuarie trecut, contractai febra tifoidă la căpătăiul muribunzilor. Foarte grav atinsă, am fost îngrijită acasă și scăpată ca prin minune, dar când în Maia am voit să-mi reiau serviciul, puterile mă părăsă și, din ordinal doctorilor, a trebuit să mă întorc în Franța pentru a restabili o stare fizică sgușită de emoțiunile de tot soiul, pe cari le încercasem acolo.

Am plecat în mijlocul regștelor, încredințată prietenilor absolut siguri, căci drumul dela Iohannesburg la Capu e periculos și nimeni nu știa dacă vom ajunge neatinși, țelul călătoriei noastre.

Trebuia un oare-care curăgi pentru a înfrunta singură dușmanul, moartea, în

pune învățământul profesional în școala populară. Ear urmarea ar fi, că pe conta scopului principal al școlii am crește niște băieți, cari ar ști împleți niște coșeri și pălării rele. Ear prin aceasta intru nimic n'am îmbunătățit starea lor. Ba să zicem chiar, că ar învăța perfect această măestrie. Nici în acest cas n'am făcut mult. Căci știind toți face pălării, cine păcatele le-ar cumpăra? Am ajunge acolo, că și cei puțin de azi, cari se ocupă cu împletitul lor, ar trebui să peară de foame!

Cel-ce voește a se ocupa cu această măestrie, perfecționeze-se prin o școală de specialitate, căci școala populară nu are această mențiune. Să lasăm, ca fie-care să-și facă datoria sa; fie-care la ale sale și apoi putem fi siguri, că lucrurile necondiționat vor merge bine.

Dacă intru adevăr în zăce la inimă bună-starea și înaintarea poporului, atunci să stăruim din toate puterile și prin toate mijloacele, de cari dispunem, a desvolta în popor simțul de emulare în toate întreprinderile lui, ori mai bine zis: în întreaga viața lui să fie lucrător și cruțator. Și dacă se va lucra cu succes în această direcțiune, nu va mai obveni necesitatea, de a stăruii pentru propunerea învățământului profesional în școala populară, sau a recomanda fel și fel de ocupațiuni, pentru îmbunătățirea traiului său.

I. Groșorean.

Chemarea mamelor noastre.

Cea mai frumoasă vorbă 'n lume,
Cel mai iubit, mai dulce nume

E mamă.

Sub soare nu-ți nici un cuvânt
Atât de-adânc, atât de sfânt

Ca mamă.

Așa caracterizează geniala noastră poetă-regină Carmen Sylva cuvântul „mamă”.

Sublim cuvânt este „mamă”.

Sublim este cu atât mai virtos, cu cât mamele noastre au influența cea mai decisivă asupra formării caracterelor cutărei națiuni sau cutărui popor.

Mamele noastre sunt factorii primordiali în viața educațiunii și in-

strucțiunii noastre naționale; mamelor noastre le este concretă acea chemare sfântă, sub influența căreia înfloresc sau slăbește viitorul națiunii noastre. Deci, mare și sfântă chemare au mamele noastre!

Istoriile toate ne arată, câte popoare mici și neînsemnate au devenit cu timpul mari și puternice; și earăși câte popoare mari și puternice au ajuns în stare de decadentă și nimicire vecnică. Și dacă căutăm cauzele acelor sortii, ne vom convinge, că cel dintâiu rol la aceasta l-au avut mamele acelor popoare.

Sub scutul mamei se deșteaptă și desvolta acele talente și genii, cari fac epocă în istoria națională a cutărui popor.

Progresul și avântarea științelor și a artelor noastre, toate se reoglindează în trecutul mamelor noastre. Tot dela mamele noastre atirna tăria sentimentului național, confesional și patriotic.

Câte exemple frumoase ne arată istoria și experiența de mamele popoarelor, sub influența cărora s'au crescut cei mai însemnați bărbați ai veacurilor.

Simțămintele religioase, morale, umane, estetice, intelectuale, naționale, eroice etc., își au cu atât mai mult trănicia lor în sufletul cutărui popor, cu cât mamele aceleia erau mai insuflate de chemarea lor sfântă.

De asemenea exemple, de mame adevărate, istoria noastră amintește: Elena, mama lui Ștefan-cel-mare, care-și inspirase acele sentimente eroice de eroism, demne de Elini și Romani; apoi Teofana, mama lui Mihaiu Viteazul; Roxandra, fiica lui Vasile-Vodă; Elena lui Petru Rareș; Elena lui Mihaiu-Vodă; Doamna Despina; Elena, mama lui Vasile Alexandri etc.

De asemenea mame vrednice de amintit, în toți timpii și la toate neamurile au fost: Emilia, mama lui Vasile-cel-mare; Monica, mama sfântului Augustin; Antușa, mama lui Ioan gură-de-aur; Aurelia, mama lui Iuliu Cesar; Cornelia, mama Gracilor; Agavista, mama lui Pericle; Penelopa, mama lui Telemac; Veturia, mama lui Coriolan; mamele poetilor: Schiller și Goethe; mamele oasmenilor renumiți ca: Napoleon-cel-

mare, George Washington, Michelet, Napier, Cuvier, Barnave etc.

Dacă privim popoarele cele mai de aproape, ne vom convinge, că tăria lor națională și a tuturor lucrurilor ce se țin de ea, — sunt tot atâtea rezultate strălucite de ale mamelor virtuose.

Ferice de acel popor, ale cărui mame, cuprinse de dorul fericirii viitorului copiilor lor, au de ideal: creșterea familiei pe căile moralei, înțelepciunii și ale bunelor virtuți. Prin o asemenea creștere sănătoasă, generațiunea viitoare devine o generațiune puternică și trainică; o generațiune, inspirată de inclinațiuni pentru tot ce este bun, frumos, nobil și adevărat. În sinul unei asemenea națiuni vom afla caractere adevărate și trainice ca stejarul; cu dor și sentiment puternic național și confesional; cu teamă și frică de Dumnezeu; iubitori și apărători ai lucrurilor virtuose, unicele, ce conduc omenirea pe căile fericirii vremelnice și vecnice.

Este în deobște știut, că toate apucăturile faptelor și moravurile mamelor rămân drept moștenire și generațiunii viitoare, care va reprezenta tipul cutărei națiuni; și ferice de acea națiune, care, lipsită fiind de moravuri rele și ruinătoare, înaintează pe căile progresului, și spre întărirea așezămintelor ei naționale.

Or-ce sistem de educațiune școlară, nu va pute influența nici odată, nici nu va nimici acei germeni periculoși sădiți sub creșterea rea a mamei.

Englezul Herbert zisese:

„O mamă bună plătește cât o sută de învățatori”. De aceea, datoria mamei noastre este, ca încă de timpuriu, bine să îngrijească de creșterea fiilor — care după răsplata ce i-se cuvine — va primi binecuvântarea sau blăstămii fiilor și națiunii.

Ce directivă deci să dăm creșterii mamelor noastre, și ce să pretindem dela dinsele, ca națiunea și confesiunea noastră să se avânte spre înflorire și întărirea vecnică? Aceea, ca umblând deapănarea pe căile înțelepciunii și a faptelor morale, să crească pe fiul lor în frică și temere de Dumnezeu, și să-și îndeltnicească de timpuriu a umbla pe

cărările virtuților creștinești, prin cari, familii și popoare mici și slabe, devin cu timpul tari și mari; încât nici un eveniment, nici o vijalie, — fie cât de puternică, nu le vor pute nimici nici odată.

O maximă, iubiți părinți, să o avem tot-deauna în inima noastră, și adică: să ne îngrijim de educațiunea fiicelor noastre, și inspirați de duhul adevărului, să spriginim din resputeri susținerea și promovarea instituțiilor noastre culturale și confesionale, cari promovează acea educațiune, cât și pe reprezentanții acestora, adică: pe învățătorii nostri!

Bazoș, la 8 Martie 1901.

A. Badescu,
inv.

VALURI.

Curent.

Numără peste treizeci de primăveri, dar cu același temperament, cu aceleași afecte și pasiuni ce le avea la vârsta fragedă de cincisprezece ani. Și Doamnei prin câte schimbări n'a trecut de atâtea amar de vreme! Câte guverne n'au căzut și s'au înălțat altele la putere. Câte schimbări la judecătoria, la operă și la teatrul național! Câte reforme în administrație, justiție și societate! Acum cincisprezece ani pe unde duce tramvaiul electru umblă tramvaiul tras de niște mășoage de cal. Pe-atunci nu era vorbă de lămpi electrice; străzile laterale nu erau pavate și pe unde astăzi sunt parcuri frumoase, era nămol și mocirlă. În oraș câte înorii nu s'au mai făcut! De-atunci s'a ridicat casa orașului, în piață câteva monumente, diferite instituțiuni, fântâni artesiane, drumuri și poduri monumentale. Câte acțiuni nu s'au săvârșit de atunci. În lumea mare câte răboie nu s'au întemplat, câte invențiuni și câte lucruri de artă nu s'au săvârșit. La noi acasă câtă luptă, câtă enervare de nervi și câtă deprimare morală! Câte partide nu s'au perindat cu fel și fel de programe. Câți și mai câți martiri de șablon și câți proști, cari au defilat pe dinaintea lor. Și câte căi n'am făcut de-atunci dela Ana la Căiafa.

Cu un cuvânt, toată lumea a înaintat, numai ea a rămas aceeași: pretențioasă, guralivă, frivolă și mai presus de toate față în pământ! Câte lucruri frumoase nu ar fi putut săvârși și ea în atâtea amar de vreme. Să se fi măritat de timpuriu, să fi devenit o mamă bună, fiind ast-fel folositoare nu numai

spațiul pe care îl traversăm. Drumul este greu plin de accidente; știam că Buri și Englezii ocupau linia, că trenurile nu s'ajung au la destinațiune, decât grație lui Dumnezeu, că vom fi fără îndoială atacați. Nu ne făceam nici o iluzie, dar văzuserăm multe altele de mult timp, și nici unul din acei cu cari plecasem n'a avut cea mai mică șială în privința aceasta.

Despre mine, anii petrecuți în Africa-de-Sud, șederea la ambulanță, vederea tuturor miseriilor fără nume, a tuturor încercărilor, a tuturor obstacolelor trecute cu îndrăzneală m'au înăspriț așa de tare, încât acestea nu mă înspăimântau. De altmintelea, când ai rât în mijlocul acestui popor eroic, care se cheamă Buri, când ai constatat de aproape vitejia, curajul și disprețul lui de moarte, nu poate să-ți mai fie teamă. Exemplul lui e cea mai frumoasă lecție, care se poate da lui.

La 30 Iunie 1900, două ore seara, părăsiram Iohannesburgul. La gară furăm salutați de majorul Davis și de câți va ofițeri superiori englezi, apoi încungirăți de numeroși prieteni pe cari îi întrista plecarea noastră. Spre marea noastră mirare, trenul care trebuia să ne ducă pe calea Capo, era un tren de mărfuri, compus din trei-zeci și cinci trăsuri, dintre cari trei acoperite.

Și era în mijlocul verei!

Dar ce ne păsa! Mai mulți din noi plecaram cu bucuria în suflet, și, dela început, veselia domnia prinții călătorii. Fiecare se aprovizionase cu merinde, căci nu știam nici ceasul, nici ziua sosirii noastre

în Capo, și eram convinși, că nu vom găsi nimica în cale.

Apoi veni scena mișcătoare a adiurilor.

Trenul se puse în mișcare. Câte-va minute încă și totul dispure, rude, prieteni. Rămaserăm singuri înaintea realității, a pericolului.

„Patru ore și jumătate”. — Elansfontein, stațiune destul de importantă, la doi spre-zeci kilometri de Iohannesburg, acolo sunt ambrășamentele pentru Pretoria și Capo.

Jumătate oră de stat.

La orele cincii, plecarea.

Tovarășii mei încep să numere bagajele. Eu am trei cutere, saci și două valize.

Trenul nostru merge repede. Incetul cu incetul se întuneacă; trecurăm câte-va stațiuni păzite de Englezi. Ne iau drept prizonieri de războiu sau expulsați.

Câte unul ne întrebă de Pretoria și Iohannesburg, pe cari nu le cunosc încă, și când, mai încrezător, le mărturisim, că suntem simpli călători intrați în patrie, ne privesc cu ochii în lacrimi spunându-ne:

— Ne-au adus în Africa-de-sud, ca să luptăm cu Buri spunându-ne că, peste trei sau patru luni, îi vom învinge. Sunt de atunci două-spre-zeci luni, am suferit de foame, de frig și de boală și nimeni nu ne vorbește de căminele noastre!

Unul din noi se uită la ceas. Șese ore și jumătate: e ceasul de mâncare, masa e pusă pe cutere. Plăcinte reci, păsări, fructe, câte-va gărăfi de vin și eață ne așezăți înaintea unui ospet substanțial. Rămâne de știut, dacă vom pute continua drumul în timpul nopții.

Șapte ore și jumătate. — Vereneeghing, frontiera transvaliană. Trenul nu se oprește. Opt ore și jumătate, Viljoendrif, la șapte kilometri dela frontiera.

Un călător ne-a avertisat, că în astă-seară nu trebuie să mergem mai departe, căci vom fi în pericol. Mai multe comandamente bune au fost semnalate în vecinătate. Plănuirăm ca să petrecem noaptea cât mai bine posibil.

Nu puteam să avem lumină; aceasta ar fi putut atrage atențiunea dușmanului. Nu ni-a fost îngăduită, decât câte-o lumină miserabilă pentru vagon. Suntem la strimtoare: unul stă jos, altul pe un scaun etc. Fie-care vrea să doarmă. Aproape toți încep să horăe: s'ar fi putut spune, că sunt în paturi confortabile.

Eu, întristată, tremurând de frig, ved strecurându-se cu groază nopțile întunecoase.

După lungi eforturi, reușesc să ațipesc, când mi brusc trezită de țipetele lugubre ale păsărilor sălbatice numite Charognards. Această specie, destul de numeroasă în Africa-de-Sud, servește la asanarea țării, căci mănâncă cadavrele. Sunt foarte greoaie, răspândesc un miros infect și sboară la înălțimi mari. Nu pot fi prinse decât în timpul digestiunii, care este foarte anevoiasă.

Frigul mă cuprinse și-mi întepeni membrele. Pleopele, strinse una lângă alta, mă făceau să sufăr mult....

31 Iulie 1900.

Sunt cinci ceasuri de dimineață. Noaptea fusese glacială, fiecare eram rebegit. Văzusem să facem cafea, ca să ne încălzim; dar n'aveam apă. Câți-va se duc în cătarea

unui izvor salutat: în van se îndepărtează; nu descoperă decât o mocirlă clocită, în fundul căreia zăceau cadavre de cei aruncați de către Englezi.

Drumul a încălzit pe exploratori. Trecând pe dinaintea mașinii trenului, o idee ingenioasă le lovi spiritul: ei cer și obțin de la forhist apa trebuitoare băturii noastre. Complexanța acestui om merse până acolo, ca să umplă cu aceeași apă bidoane deșerte de petrol. Procedurăm îndată la o spălare sumară, dar binefăcătoare.

Șese ceasuri. Speram să plecăm în curând; dar, șapte, opt, nouă, zece ceasuri bat, nimeni nu da nici un semn. Ne priviam neliniștiți.

La amezii, ne pare că auzim de departe șgomotul trenului. Toți ne culcăm în pământ și punem urechea pe nășipul galben și luptă la zece și la douăzeci de mile.

La patru oare după amezii, o tăcut mormentală succede loviturilor de tun. Se începe o convorbire cu câți-va ofițeri englezi, cari călătoriau cu noi. La întrebările noastre, ei răspundeau, că s'a avertisat de la stația vecină, să se amâne călătoria noastră. Dewet fiind pe linie.

Ce să facem ca să treacă timpul?

Printre tovarășii mei de călătorie găsiu voluntari francezi, șraci supraviețuitori din colonia Villebois-Mareuil. Intru bezanar, unul dintr'înșii ținea ascuns un vechiu joc de cărți. El ne propuse o partidă pe Veldt, care fu primită cu entuziasm. Îndată partenerii și spectatorii se încălzi, încât uitară și locul unde jucau și pericolul cari îi amenințau.

neamului, ci omenimei întregi. Să fi aprins de timpuriu candela iubirii și să fi iubit cu adevărată pasiune pe unul și să-l faci ast-fel fericit. Cu câtă dragoste ne nițăm noi la femeile ce 'și-au pus de țintă creșterea familiei și fericirea ei. Pe aceste femei noi ne-am îndatinat să le divinim — nu alta. Ce nobilă e pentru noi o femeie care-și înțelege chemarea destinată de natură. Și ce deamă de dispreț este aceea care-și petrece întreaga viață în desfrâu, neîmplinind ast-fel scopurile cele mai sumane. Și câte nu sunt de acestea în ziua de azi! Ce ordinară trebuie să fie o femeie, care până în etate de treizeci de ani nu a iubit din pasiune pe unul, care nu știe să facă deosebire între om și om, ci căreia toți sunt buni pentru moment și a căror iubire durează cel mult numai ceasuri.

Aceste femei sunt demne de disprețuit și ironia tuturor; și acestora li-se potrivește de minune proverbul: țăr lung, dar minte scurtă.

Un erou.

Nu știu, cum sunteți D-voastre, dar eu nu pot suferi oamenii, cari faptele săvârșite de alții ori cetite prin cărți 'și le atribuiesc lor. Și de aceea vă rog să-mi dați voie să vă descriu pe amicul meu.

E drept, c'a pășit sârmanul multe. Ca băiat a umblat dintr-o școală într-alta. A venit apoi timpul să-și aleagă și el cariera. Și nu știu ce carieră s'ar fi potrivit cu naturelul lui, decât cariera militară? Această carieră e împreună cu mai multe aventuri, de cari era însetat și sufletul lui. Și el pe această cale s'a și dus. Și nici nu 'i-a mers rău pe calea aceasta; a absolvat regulat cursurile militare și numai ne-am trezit cu el cu stele la grumazi și cu mâna pe sabie și 'și-a văzut și el vizul realizat!

Dar' au venit zile grele pentru el. A început și el să înțeleagă viața și plăcerile ei; a început să uite de datorința pentru care a jurat, alunecând tot mai mult pe calea vișului și ca urmare 'i-s-au deschis ușile institutului, în care intrase cu atâtea planuri frumoase; a fost despoiat de drepturile ce-î fac onoare unui brav ostaș; stelele au fost tăiate rind pe rind, sabia a fost luată s'o mănuiască altul cu onoare cuvenită.

Acesta e tabloul lui din trecut. Prin astfel de împrejurări a trecut eroul nostru, și cu toate acestea nu-și cunoaște lungul nasului, ci ori unde numai 'i se dă ocaziune, povestește și își atribuie lucruri, pe cari el nu le-a săvârșit nici odată; și pentru cei ce

știu cugeta serios, devin ridicole. Dar' ce are de-a face aceasta cu eroul nostru? El știe, că ori unde se duce, e bine primit. Coccoanele îi zimbesc grațios și-î admiră, căci trebuie știut, că astfel de eroi ies totdeauna învingători! De 'i-am pune pe mulți, căror li-s'au povestit lucruri de acestea, ar jura că s'au petrecut a-veea... Săracă lume! la ce se reduce la noi cercul de cugetare la cei mai mulți: ca să ne îmbete ori-și-cine cu apă rece!

Și să mai zică cineva, că eroul nostru să nu fie ambițios și mândru, când așa știe să cucerească inimile? Să mai zică cineva, că nu-i de spirit, când povestește lucruri, pe cari și el le crede adevărate!

I. Stanca.

Incungiuorul lumii în șapte ani.

Acum doi ani, comandorul Delguerra a constituit la Livorno, în Italia, un comitet având de scop să susție încercarea îndrăznească a șapte studenți dela Universitatea din Pisa, dnii Casali, Consonni, E. Pica, marchiz de Rochetaillé, Franciolini, Maccaferri de Ferrara, Artur Picquelli și de Andreis, cari primiau într'un scop din cele mai interesante, să facă incungiuorul lumii, pe jos în șapte ani.

Această colosală călătorie trebuia să servească mai întâiu să demonstreze rezistența fizică a omului; dar' tinerii italieni trebuiau, afară de aceasta, în fiecare țeară pe care ar fi străbătut-o, să facă cercetări arheologice și științifice, să fotografieze toate localitățile necunoscute, să ridice planuri, să studieze moravurile și obiceiurile popoarelor, în mijlocul cărora aveau să trăiască.

Plecați din Livorno la 25 August 1898, acești turiști au fost și prin România. Acum, după-ce am străbătut deja 25.000 de kilometri, au sosit la Paris. Casali, șeful expediției, care vorbește mai multe limbi, a făcut următoarea povestire unui redactor dela „Le Journal“.

Comitetul, care s'a format pentru a înlesni călătoria noastră, a zis dînsul, e compus din bărbați eminenți și filantropi generoși. În cei șapte ani necesari pentru a face incungiuorul lumii, vom cheltui mulți bani — am cheltuit deja destul — și un premiu de 175.000 de lei ne va fi dat, dacă vom duce la bun sfârșit întreprinderea noastră.

Am plecat din Livorno la 25 August 1898, cu șese dintre prietenii mei, ducând

cu noi tot echipamentul nostru, compus din rufe de primenit, o păreche de pantofi, medicamente și un aparat fotografic, în total vre-o 25 chilogramme. După-ce am părăsit Austria, ni-am sporit bagajul cu o carabină Winchester cu 150 cartușe, un revolver și un cuțit. După-cum se va vedea, aceste precauțiuni nu erau nefolositoare.

În principiu, trebuia să facem în mijlociu 60 de kilometri pe zi, făcând să fim controlați la fiecare 15 kilometri și odihnindu-ne o zi după fiecare 400 kilometri. Aceste dispozițiuni au fost urmate întocmai, afară de cazuri de forță majoră, după-cum dovedește carnetul nostru de drum.

În timpul celor 2 dintâiu ani am străbătut succesiv Austria, Ungaria, Croația, Dalmația, Muntenegru, Albania, Grecia, Turcia, Bulgaria, Serbia, România, Rusia și Germania.

A vă povesti toate greutățile pe cari le-am întâlnit, ar fi prea lung, deși interesant. Nu voi vorbi dar' decât de faptele cele mai de seamă, dintre cari unele din nenorocire au avut pentru noi consecințe tragice.

Mai întâiu la Triest am fost bănuți că suntem atinși de ciumă, am fost închiși și am fost siliți să evadăm, pentru-ca să ne redobândim libertatea.

La Bitul-el-Bassan, pe drumul dela Bir-Bazar, am fost atacați de 6 bandiți, ne-am apărut cât am putut mai bine și am reușit să punem pe fugă pe agresorii noștri. Din nenorocire, unul din tovarășii, Maccaferri, a fost ucis de o lovitură de pușcă; însumi am primit un glonț de revolver în partea dreaptă și o lovitură de cuțit în mâna stângă.

În Bulgaria, după-ce aproape eram să murim de foame, un altul dintre camarazi, de Andreis, foarte slăbit, a murit de ofiică.

Nu ni-am pierdut însă curajul și am continuat, dacă nu cu mai mult avânt, cel puțin cu mai multă tenacitate, calea noastră.

O altă nenorocire ne aștepta: străbătând Balcanii, tovarășul nostru Arthur Picquelli a căzut și 'și-a rupt ambele picioare. Nenorocitul băiat a rămas încă în viață și în acest moment se găsește în familia sa, la Ferrara, având un picior de lemn.

Domnul Casali a povestit ziaristului francez și alte incidente: în mai multe rânduri au fost atacați de lupi; în Turcia, au

fost arestați din ordinul Sultanului; în Croația s'au pierdut, etc. etc.

— Dar, continuă dl Casali, nu ne-am descurajat. Ceea-ce ne-a întristat mai mult e, că în momentul când era să intrăm în Siberia, pentru a ajunge în China, am fost siliți după sfaturile guvernului rus, să modificăm itinerariul nostru, din cauza Mandciuriei. Ne-am reîntors, prin urmare, înapoi prin Rusia, Austria și Elveția.

— Cercetările și studiile, pe cari le-ați făcut, v'au dat deja rezultate? a întrebat ziaristul parisian.

— Da, am găsit în munții Croației și României mai multe erburi necunoscute și între Grecia și Turcia am descoperit o imensă mină de cărbuni. Din nenorocire, această mină se găsește la mai multe sute de kilometri de drumul cel mai apropiat. Am adresat comitetului nostru un raport amănunțit în această privință. Cât despre fotografiile, pe cari le-am luat, și planurile, pe cari le-am ridicat, ele umplu mai multe lăzi. Le trimitem treptat comitetului nostru.

— Pentru ce ați venit la Paris și ați stabilit itinerariul pe care credeți să-l urmați părăsind Parisul? a mai întrebat ziaristul parisian.

— Am venit la Paris, pentru a înflința, prin mijlocirea ambasadorului nostru, contele Tornielli, un sub-comitet de personalități franceze, care ne va fi de mare folos în urmărirea operei noastre. În ce privește itinerariul, este de mult stabilit. Ne vom imbarca la Marsilia, la 8 August cel mai târziu, pentru Tanger. La Maroc vom face săpături arheologice, ceea ce nu s'a făcut nici odată. Vom străbate apoi Algeria, Tripolitania, Egiptul, până la a 3-a estarcă, și vom alcătui o caravană de 8 cămile și 20 de Beduini, pentru a străbate deșertul Sahara. Vom trece apoi în Australia, de unde ne vom imbarca pentru Valpareso, și după-ce vom fi trecut prin Chili și Peru, vom visita republica Argentină, Texas, Statele-Unite, Niagara, Canada, și, dela San-Francisco, ne vom imbarca pentru Yokohama. Ne vom reîntoarce în Italia prin Japonia, China, Mandciuria, Siberia, apoi pe calea Nijni-Novgorod-Kiev-Viena și sperăm să fim la Livorno la 25 August 1906.

Eată, de sigur, o călătorie de 270.000 klm., care nu e de loc banală și e de dorit, ca turiștii cari o încearcă să o poată duce la bun sfârșit.

Eram singura femeie, prin urmare cea mai preocupată de tragicul situațiunii și de noua noapte, care se pregătea.

Câte reflexiuni amare!

Tortura morală, pe care o încercam de la plecarea mea dn Iohannesburg, stingea în mine ori-ce sentiment fizic.

Țeara, pe care o traversam, era sălbatică, nu semăna în nimica cu frumoasa colonie a Capului. Nici verdeț, nici arbori; un șes imens, pustiu, necultivat, acoperit cu un năsip galben, care orbește vederea. O singură cale ferată numai.

Locul, în care eram nevoiți să stăm, era mai cu seamă rău ales. Voiam să mă duc în căutarea unui adăpost pentru dormit. Ajutată de unul dintr'ei noștri, am găsit o casă pustie, care avea trei odăi, din cari una era nenăruită: era bucătăria. Mobilierul celorlalte două fusese ars de către Englezi. Câte-va minute după intrarea noastră în colibă, văzurăm intrând o femeie bură, mamă a șase copii și proprietara casei. Eane povestit, că se refugiase în Capo, la începutul războiului, și că la întoarcere a găsit totul ruinat.

Când îi spuseram, că suntem Francezi, dn cari doi voluntari pentru țeara ei, începu să plângă și vol să ne deie din modestul ei ospăț.

Profităram, toată noaptea, de locuința ospitalieră, fără să ne culcăm, fiindcă nu erau paturi și a doua zi, luându-ne rămas bun de la simpatica noastră gazdă, îi strecurăram în mână câte 2 șilingi.

1 August 1900.

Plecarea la nouă ore de dimineață. Trenul abia a plecat de un ceas, e oprit

din nou, din cauza lucrărilor de pe linie, stricată pe o distanță destul de lungă, de către Buri. În timpul opririi, un tren blindat se adăogă la al nostru pentru a-l proteja.

Merserăm toată ziua, cu opriri succesive.

Numeroase trupe engleze apără linia pe parcursul acesta, care s'ar fi putut spune, că e unul din cele mai periculoase.

Acolo întâlnirăm un tren încărcat cu țaină și proviziuni, care se îndrepta spre Iohannesburg și care fusese surprins și incendiat de către Buri.

Nu voi uita nici odată impresiunea resimțită.

Sacii spartți, cutii de conserve imprăștiate, la o distanță de cel puțin cinci sute de metri, și, ceea-ce e răsunător, morți și răniți, pe cari îi ascundeau dinaintea noastră.

Și așa, cât timp a durat călătoria noastră mișcătoare, numărăm două-spre zece trenuri incendiate și distruse.

O mulțumire se ridică din inima mea către Dumnezeu, pentru tovarășii mei și pentru mine. Într-o stațiune vecină, al cărei nume însă îmi scapă, avurăm norocul să găsim un mic hotel elvețian, în care am găsit ceva de ale mâncării; cât despre culcat, nu erau camere.

A treia noapte o petrecurăm dară în vagon.

2 August 1900.

La șapte ore dimineața, reluărm drumul. În aceeași zi, la orele 4 sosirăm la Waterfal.

Spectacol îngrozitor. Nici gară, nici urme de case. Buri au însemnat drumul lor.

Oprire de două ceasuri, pentru reparațiunea căii. Scoborîm din tren. Pe parcurs, un număr incalculabil de costume (se socotiau la vr'o trei-zece de mir), destinate pentru Englezi, fuseseră arse. Înarmați cu foarfeci, cuțite, rupeam din sfărâăturile acelea bambii, galoanele, etc. Eu am luat de asemenea niște tolbe bure, pe cari le-am adus cu mine.

Ajunserăm la Kroonstadt la șapte ore seara. Unii după alții trebuia să trecem pe dinaintea „stațiunii master“, care se informează de nume, adrese și profesiuni, adevărat interogatoriu, pentru a ne elibera un permis de intrare în oraș. Gara este la o oră de distanță. Mai mulți dintre noi, cari traversasem Kroonstadt-ul cu câte-va luni mai înainte, cu corpul voluntarilor francezi ne conduse la cel dintâiu hotel; dar acesta transformat în spital, nu primia nici un străin. Trebuia să rătăcim mult timp la voia întâmplării, vecinic apucați de soldați englezi, cărora trebuia să le arătăm permisul de noapte.

3 August 1900.

Am vizitat spitalele, admirând instalațiunea lor. Am auzit vorbindu-se că aveau cinci mii de răniți. Corturile sunt construite să poată primi fie-care câte 20 de bolnavi. Așezate unul în urma celuilalt, ele formează străzi având fie-care câte un nume; cel mai mare e acela al doctorului șef.

Ambulațele au un costum albastru închis, o perină roșie și o mică coafură albă. Nenorocitele femei bure, departe de tot, trăiesc sub cort.

Aici s'a întâmplat un incident grotesc, care ne-a făcut să ridem cu lacrimi. Ajungând la tren, unul din noi, espriș de un gând bizar, intrase în locuința unei bătrâne Englezoice, dela care vol să împrumute o mătură ca să curățe vagonul. Puțin îndatoritoare, stăpâna acestor utensilii vol să iee imediat, scoțând țipete sălbatic și gesticulând; dar trenul șeră și ea ne plecăși, luând mătura bătrânei, care se plângea... cu toată durerea morală, neînțelegerea adâncă în care eram cufundați dela plecarea noastră din Iohannesburg, n'au putut rezista risului provocat de mânia ei.

În timpul șederii noastre la Kroonstadt s'au adus șapte-spre-zece prizonieri buri. Voinicii aceștia aruncaseră un tren în aer. Șapte-spre-zece din cinci-șeci s'au putut scăpa la timp și cu dinții era și șeful lor, care a fost împușcat. El era un bărbat frumos cu trăsături hotărâte și energice.

În giurul orașului erau numeroase căpităni engleze.

Am călătorit toată ziua, precedați și urmați de un tren blindat.

Oprire în timpul nopții; ne culcăm în vagon.

Ziua a șasea. — Începurăm drumul la orele șapte.

Întâlnirăm mai multe patrule engleze. Nenumărate cadavre de animale: fermele ardeau în împrejurimi, linia fusese tăiată. Am sosit la Bloemfontein, la unspre-zece ceasuri. Am plecat după amiază.

În acest din urmă oraș era un leșar, foarte puternic, de Englez. La spital, trei mii de răniți. Bufetul gării era închis, nu puteai găsi nimica.

PARTEA ECONOMICA.

Semne de inaintare

In România s'a publicat de curând o statistică oficială despre starea în care se află azi în țară meseriile și meseriașii. Cu bucurie vedem adevărându-se, că această breaslă prețioasă, meseriile, pe care și în România, ca și la noi, Românii le-au desprețuit atât vreme, și abia în timpul mai nou au început a le îmbrățișa mai de dai Doamne, — azi în Țară sunt binecunoscută de Români, și numărul Românilor ce se îndeltnicesc cu ele, e tot mai mare, până, cu timpul, le vor cucerii cu totul, ceea ce am dori să vedem cât mai curând atât în România, cât și pe la noi.

S'a făcut statistica de care vorbim, împărțită în două: capitala București s'a luat singură, apoi țara încolo de sine. Și eată ce s'a aflat:

În 1899 erau în București: 24.000 măestri. În . . . țară încolo: 142.000

Din aceștia erau între cele 142.000: măestri 100.000, calfe 26.000 și învățați 15.000, iar în București erau 19.000 măestri și 5000 calfe și învățați.

Se crede însă, că statistica nu e de tot sigură și că au scăpat mulți măsuri în ea, mai ales prin orașe mici, unde jidovimea de frică că va fi pusă la dare, își ascunde numărul calfelor, ba a măestrilor chiar. Și așa se ține, că numărul întreg al măestrilor în Țară e de cel puțin 185.000, nu numai 165.000, cât s'au putut conștie.

Între acești 185.000 de lucrători în brazile măestrilor, pe noi ne interesează foarte de aproape să știm, cât sunt azi Români, și cât neromâni, ca să vedem, gârl-vom pentru noi înaintare ori scădere?

Și eată ce ne spune statistica: aproape 70% (70 din fiecare sută) a măestrilor sunt azi Români, 17% felurii neromâni (Nemți, Greci, etc.) și 13—14% jidani.

Măsura aceasta o află și foile din România a fi îmbucurătoare, deși nu îndestulătoare încă. Pentru-că Românii, făcând 85—90 la sută din locuitorii țării și numai 10—15 la sută străini, ar trebui, ca și între meseriași să fie cel puțin 85 sau 90 la sută măsuri români și numai 10—15 (nu 30) la sută neromâni.

E îmbucurător însă pentru acum și atât, căci nu sunt îndepărtate timpurile, când nu erau nici pe jumătate așa! Numai înainte de războiul vama cu Ungaria, prin anul optzeci, Țara era inundată de meseriași cu produsele lor dela noi, încât în Țară meseriile (ca și fabricile) se dezvoltau numai încet de tot. De când însă gra-

nițele spre noi s'au închis prin vama cea mare pe lucrurile dela noi, de atunci fabricile și meseriași în Țara însăși s'au înmulțit rapid și azi vedem numărul și proporția pe care le vedem.

Starea de azi însă a meseriilor și meseriașilor români în acelea, nu e nici pe departe așa, ca pentru viitor cel datorit de tot să nu se mai intereseze prea mult de ele, că s'ar fi dezvoltând acum de sine. Nu. Ca număr meseriași români se apropie de procentul, pe care trebuie să-l dea în mod firesc, dar' privind lucrul din altă latură, mai e încă mult de atârnat și de cultivat aci. Privind adică lucrurile din punct de vedere al calității, apoi găsim că Românii stau prea îndărăt față de străini în meserii. Românii sunt mulți în meseriile de rotari, lembari, zidari, căldărimari, cărugași, chirigii, duigheri, hamali, — așadar' în meseriile mai simple, — dar' sunt prea puțin în meseriile mai gingașe, precum urmează: între 5924 croitori, sunt numai 2343 români și 3581 Ovrei! Între 4410 cismari sunt numai 1776 rom. și 2644 Ovrei! Între 2469 măcelari, sunt aproape o mie străini, deci prea mulți! Între 3536 pescari sunt peste 1600 străini, deci eată prea mulți. (Aici Jidovi sunt numai 29, cehii și B. gari, Ruși, etc.) Între timplarii de mobilă, măiestrie mai gingașă, sunt abia 425 români și 1.000 străini! Între 1300 plevari sunt abia 230 români! În sfârșit între modiste sunt abia 130 române și 250 străine.

Care va să zică, dacă ca număr se și apropie de procentul ce li se cade în meserii, ca calitate mai lasă de dorit și de lucrat. Românii să cuprindă și să cucerască dela străini și meseriile cele gingașe, căci acelea sunt mai bănoase, și numai atunci vom pute zice, că neamul ni-s'a ridicat și în privința aceasta pe treapta ce li-se cuvine, cel puțin în propria sa țară! Și acest lucru se va și ajunge în România, mulțumită gavelor cari se îngrijesc de înaintarea țării și a neamului în toate privințele. E' așu, că atari statistice nu au totdeauna și o rubrică comparativă, ca să se vadă deosebirea între timpul cutare când s'a mai făcut statistică și între cel de acum.

E' așu noi Românii de dincoace, văzând înaintarea fraților noștri de dincolo și în cele economice, să primim tot mai multă nădejde și dragoste de viață în suflet, și să ne simim a ne ridica și noi în toate breșele, ca să nu rămânem ca mâne prea înalță față de trupina din regat a fraților noștri.

Între-colo sătucene răpitoare, străbătute prin câte un riulet năsipos, pe malurile cărora cresc arbori frumoși. Noaptea sosește. Câte-va ceasuri încă, și sfințim călătoria.

7 August 1900.

Opt ore dimineața. — Eată-ne înaintea unei mări strălucitoare.

Opt ore și jumătate. — Trenul intră în gară. Suntem în Cape Tow.

Călătorii scobor. E sfârșitul unei călătorii lungi și penibile, făcută în împregiurări dureroase.

Dela Iohannesburg până la Capo, e un imens câmp de morți.

Am întrebunțat nouă zile și nouă nopți, ca să facem un drum, care, în timpuri normale, l'am fi făcut în câte-va ceasuri.

Mă întorc în Franța. Fericirea, pe care o încerc, regăsindu-mă pe lângă ființele cari mi sunt scumpe, nu poate să-mi micșoreze durerea, regretele mele. Și plâng despățindu-mă de această țară ospitalieră atât de încercată, de Transvasi, a doua mea patrie, pe care nu voi mai vedea o poate nici odată.

Felurimi.

Un bărbat la lotărie. Un tânăr funcționar din Glencee, a avut ingenioasa idee de a se pune la loterie ca soț, spre a-și procura odată și soție și zestre. El a făcut anunțul în acest sens prin ziare.

El a plasat deja 500 bilete din 2.000, a 5 dolari unul, printre fetele tinere din localitate. Ernest Still, acesta e numele lui, își expune astfel planul: „Cele 3.000 bilete plasate mi vor aduce 15.000 dolari (75.000 lei) sumă suficientă pentru ea, în afară de câștigul meu, să-mi asigură ori-ce soție aș vrea. Se poate ca nerocoasa câștigătoare să nu fie o femeie frumoasă, dar eu voi fi mulțumit.

Căsătoria va avea loc ori-când va voi ea. Banii produși de lotărie vor fi plasați cu toate garanțiile posibile pentru amândoi, și făgăduiesc viitoarei mele soții o lungă călătorie de nuntă". Bărbatul pus la lotărie socotește, că loteria se va pute țage în curând, deoarece-ce toate biletele vor fi plasate.

Cel mai pitic al sunt în regiunile Pamirului. În hipodromul „Nouveau Cirque" din Paris a fost arătat cu de mult un căiușel de 26 1/2 policari, adus din Pamir.

Cel mai mic pitic din lume. Se spune că în Eagle-Pass din Texas (America) există un „ora", care, de-și are vârsta de 22 ani, totuși suge încă și acum. Omul se cheamă Aurel Rodriguez; s'a născut în 1879, citov și sănătos; la două luni după naștere însă dezvoltarea i-a încetat. Și la corp și la spirit e ca un băiețel de șapte luni și suge încă și acum.

Zestre și amor. — În München s'a întâmplat următorul episod interesant: Unei fete bogate i-a venit un pețitor. Mama fetei — ceea-ce edese-ori se întâmplă — s'a opus căsătoriei, fiind că pețitorul, deși frumos și voinic, era sărac. Cu toate tânguirile și protestările fetei, mama ei a silit-o să se mărite după un neguțator, pentru-că făcea o „partidă" mai bună. În scurt timp s'a învoit și cu zestre; mama fetei avea să dea mobilă și 35.000 mărci înainte de cununie cu 6 săptămâni. Târgul făcut s'a și ținut. Ginerile înainte cu 6 săptămâni a primit 35.000 mărci în acțiuni de ale băncii din Lipsca. Conform înțelegerii, ginerile a dat și o chitanță despre suma primită. Ziua cununii a sosit. Înainte de ameză pe la 9 ore a fost căsătoria civilă și tot în aceea zi pe la ameză era să se țină și cununia religioasă. În timpul acesta însă ginerile află, că banca de Lipsca a dat faliment, iar acțiunile lui nu-s vrednice o ceapă degerată, cu alte cuvinte el n'a căpătat zestre. Numai decât a cerut de la soacră să-i răscumpere acțiunile în bani sau în alte hârtii de valoare. Soacra n'a avut bani, nici alte hârtii, la ceea-ce ginerile i-a răspuns fi gmatic: „Îți spun sincer, că eu numai de dragul zestrei am voit să-ți iau fata de nevastă. Dar fiind-că d-ta nu te-ai ținut de condițiuni, nici eu nu mă voi ține. Rămâneți cu bine!" Ginerile cu aceste vorbe a eșit pe ușă. De la prima gară el a telegrafiat, că pleacă acasă și mai mult să nu l aștepte. Mama și fata au plecat după el, dar înzadar. Ginerile nu le-a lăsat nici să intre în casă. Supărate rău, se întoarseră acasă la München, unde deja primul pețitor, care a fost mai înainte refuzat, le aștepta. Acesta ceru earăși mâna fetei. I-au promis-o, dar mai întâiu au trebuit să întenteze proces de divorț soțului necredincios, pentru-că a părăsit-o. Până aici se pare că-lucru banal, dar de aici încolo urmează partea interesantă a povestii. Se întentează proces de divorț soțului pentru zestre, acesta voește să dea înapoi acțiunile băncii de Lipsca, nevasta însă nu vrea să le primească. Ea susține, că atunci, când soțul a primit acțiu-

nile, aveau valoare, ast-fel ea i-a dat o avere reală, iar el acum vrea să-i înapoieze niște acții fără valoare. Aceasta e părerea soacrei. E întrebare acum, că ce va hotărî tribunalul?

Mulțamită.

Cu ocaziunea Adunării despărțământului al XIII-lea Abrud-Câmpeni al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, care s'a ținut în comuna noastră Certge în 4 August 1901, la inițiativa dlui preot gr. catolic din Bucium-Sasa, Arton Popa, s'a adunat pentru procurarea de vestimente și cărți pentru elevii miseri dela școala din Certge suma de 52 coroane 66 bani; pentru această maritimă dăruire subscriși în numele nostru și al celor ce vor beneficia venim a mulțumi și pe această cale acelor binefăcători, cari au contribuit și cu deosebire d-lui inițiator Arton Popa, preot, și onoraților domni Dr. Zosin Chirtop, avocat în Câmpeni, care a contribuit 20 coroane și Dr. Vasiliu Preda, avocat în Câmpeni, care a contribuit 10 coroane etc.; aducându-le această mulțamită, rugăm pe atotputernicul Dumnezeu să le dea putere și viață îndelungată spre a pute veni și în viitor în ajutorul celor lipsiți.

Certge, în 11 August 1901.

Constantin Colhișel, Iosif Arieșan,
preot gr. or., preot gr. cat.

Dare de seamă și mulțamită publică.

(Fine.)

10. Prin st. d. Ioan Gavrilăscu, paroch, Tâncari: Ioan Gavrilăscu, paroch; Ioan Schiopu, preot, câte 1 cor.; biserica rom. gr. or. 2 cor.; ca ordinari; Ilie Oana 50 fl.; Petru Danciu 40 fl.; Ioan Neguliciu 30 fl. și Irimie Soaciu inv. 40 fl., ca ajutători; suma 5 cor. 60 fl.;

11. O. D. Enea Hodos, profes., Caransebeș, 50 cor., fondator;

12. Din Crișciori prin st. d. Ioan Perian, paroch: Ioan Perian și Al. Draia inv. câte 2 cor., ajutători; suma 4 coroane;

13. Prin o. d. Alexiu Manguica adv., Oravița: Dr. Alexiu Manguica adv. și Dr. Ion Nedolcu adv. Oravița, câte 20 cor., pe viață; ca ajutători: Georgiu Anca, cand. adv. și Ion Trailă adv. cu câte 5 cor.; C. Pauloviciu oficiant; dna Maria Buiș și dnoara Ana Stepan cu câte 2 cor.; suma 56 cor.;

14. „Sentinela", inst. de cred. și econ. a dăruit 2 acțiuni a 10 cor., suma 20 cor.;

15. Dl. Ioan Jurca, paroch gr. or. Ceba și episcop al gimnasului rom. din Brad, s'a înscris ca binefăcător pe viață, solvind 1/2 taxa, 10 cor.;

16. O. D. Petru Călcuniar, adv. Orșova, a mei contribuit 10 cor.;

17. „Detunata", instit. de cred. și econ. Buciumșasa, a solvit taxa de fondator 50 coroane.

18. Ioan Șinca, paroch, în Găunoasa 2 cor.

Dr. Ales. Vlad, adv. în Deva, 10 cor. Dr. Pavel Opreș, profesor în Brad, 50 cor., binefăcător fondator.

George Părău, director gimnasului în Brad, 20 cor., binefăcător pe viață.

„Ardeleana", institut de credit și de economii în Orăștie, din venitul anului 1900 a contribuit cu 100 cor.

Marinimoișii binefăcători primează expresiunea deosebită a mulțamirei.

F. T. D., cari au liste, sunt rugați să le trimită cu ori ce rezultat!

Brad, 25 Iunie 1901.

Comisiunea administrativă.

Suntem întrebați, de ofițeri englezi, asupra Iohannesburgului; ei vor să știe în ce stare era orașul, dacă erau provizionari etc. etc.

Spre seară, întâlnire de câteva trenuri arzând încă.

Oprire din cauza distrugerii liniei. Numeroase cadavre, miroșuri infecte în câteva locuri.

Oprire încă în timpul nopții, la o stațiune mică.

Ziua a șoptea. — Plecarea la 7 ore. Nimica nou, cu toată trecerea Burilor, cari au distrus telegrafii. Același spectacol: poduri aruncate, ferme arse. Călătoria foarte ostentitoare. Sesii la Woods Pont la ameză.

Pentru întâia oară, dela plecarea noastră, trenul merge noaptea. Suntem în curând în afară de ori și ce pericol.

Pe parcursul acesta întâlnim mulți ofițeri englezi.

6 August 1900.

Eată-ne scăpați! Ce bucurie pentru toți, ce resolu d bucurie!

Intrați în Colonia Capo, e o altă natură, asupra căreia se întind privirile noastre zăpăte.

Munții acoperiți cu zăpadă se asemănă cu Alpii noștri francezi.

Cărduri de străși urmăresc trenul, de unde câți-va cășori aruncă pâne uscată și chiar carne.

Noutăți

ARAD, 23 August n. 1901.

Carmen-Sylva și Tolstoi. Celebrul scriitor rus Tolstoi a răspuns Carmen-Sylvei la scrisoarea ce aceasta i-a trimis împreună cu operele sale. El zice în răspunsul său: „Cunosc inima și geniul Reginei, care înviorază cu arta sa cântecele poporului său, unind palatul cu coliba într-o însoțire drăgălașă. Fie pe tron sau în mijlocul poporului, inima femeii are totdeauna aceleași palpități, aceeași poezie, ceea ce, din nenorocire, nu se vede și la bărbați.“

Prințul de coroană al României. Alțeta Sa R. Ferdinand, însoțit de generalul Robescu și de maiorul Demetrescu, va asista la manevrele mari ale armatei noastre.

Perechea regală italiană la Berlin. Din Berlin se anunță că în toamnă perechea regală italiană va merge la Berlin. Visita va avea loc, cum se vede, probabil după împlinirea doliului țării, în urma morții văduvei împărătese-mame, și după sfârșitul manevrelor.

Dr. Iosif Kaizl, fost ministru austriac al finanțelor și unul din șefii partidului Cehilor tineri, a răposat luni în etate de 47 ani în urma unei boale grave de intestine. Răposatul a fost unul din cei mai distinși filii ai poporului său.

Studentii din România la Timișoara. „Deutsches Tagblatt für Ungarn“ scrie, că Marți seara, spre orele 9 se găseau în gara centrală din Timișoara „figuri juvenile, într-o uniformă cu totul specială, aproape militară. Chipuri elegante, în felul celor ce purta odată armata franceză, acopereau capetele în adevăr de Adonis; bluze închise, cu câte două rânduri de nasturi aurii, mantale elegante, îmbrăcau pe tineri; și bateau la ochi într-un mod intensiv din sofe întinse de auri pe pe mărșă.“

Brau absolvenții liceului „Traian“ din Târnău Severin, care sub conducerea unui profesor fac excursiuni.

Din Târnău Severin ei au plecat pe Dunăre în sus la Belgradul Serbiei, unde au fost primiți cu multă distincție. Au dat un concert mult admirat, la care au participat notabilitățile din capitala Serbiei. Se știe, că elevii liceului din Târnău Severin primesc nu numai o educație militară, ci formează și cor și orchestră, care cu drept cuvânt atrag luare aminte și admirație.

Dela Timișoara elevii liceului „Traian“ au plecat înspre Țeara Hațegului, pentru a vizita ruinele capitalei lui Decebal, Sarmizegetura, mai târziu Ulpia Traiană. De acolo se vor întoarce earși prin Banat, și vor vizita Lugojul, minele dela Rădăuța și alte podobe ale acestui ținut.

Este spre mândria Românilor și înțeleasă și Severinenilor, modul cum se prezintă și cum impun până și străinilor, elevii liceului „Traian“.

Miseria în diplomație. Se telegrafiază din București, că legațiunea Serbiei de acolo a fost suprimată din motive de economie.

Interpelație în afacerea brutalității în armată. „Pol. Ét.“ scrie, că în proxima ședință a camerei deputaților, Martin Dienes va interpela pe ministrul de război și pe cel de justiție în chestiunea brutalităților în armată.

Noua mișcare a boxerilor. Misionarii belgieni raportează la Bruxella, că în Belgia boxerii au început din nou agitațiile.

Biserica din Moloviște. „Universul“ primește următoarea telegramă din Viena: „Sultanul hotărâse ca biserica din Moloviște, vilaetul Monastir, să fie predată Românilor, lăsându-li-se Grecilor dreptul de a-și ceti liturgia în limba lor. Patriarhul ecumenic a protestat la Poartă cerând înapoierea bisericii Grecilor“.

Nouă posturi de gendarmi. Ziarele ungurești aduc știrea, că pentru înfrânarea „agitațiilor“ naționalităților și pentru întărirea „siguranței publice“, ministrul de interne a hotărât crearea de nouă posturi de gendarmi și înmulțirea personalului în comitatul Caraș-Severin, locuit în majoritate de Români.

Da zău, la lucru numai, că-i mare primejdia din partea naționalităților!

Dar pentru biserică. Domnul Ilie Cioban prim-codrean la Comunitatea de avere în Caransebeș cu soția sa Petra, a binevoit a dărui pe seama Sfintei noastre biserici din Borlovent-vechiu icona Sfântului proroc Ilie foarte frumos pictată cu oțea pe fundal alb, în cadrul lat aurit în preț de 10 cor. Deși pentru aceasta faptă creștinească și pentru acest dar frumos adus pe Altarul D-lui, subscrierul în numele bisericii mă simt îndemnat și pe calea aceasta a aduce mulțumită ferbinte dăruitorilor rugând pe bunul Dumnezeu ca să le primească darul lor și să le răsplătească din mila sa jertfa adusă, dăruindu-le vieță îndelungată într-o deplină sănătate, ca să mai poată înfrumuseța sfântul lăcaș demnezesc cu darurile lor. Timoteiu Borchescu, preot gr. or. rom. și președintele comitetului parochial.

Anunț învățătorilor. Aducem la cunoștința tuturor învățătorilor care vor lua parte la adunarea generală ce se va ține în Arad, la 26 și 27 i. c. că proprietarii ospățărilor: „Vas“ din strada Déák Ferencz, „Palatin“ și „Trei crai“ din piața Andrássy au oferit locuințe mai bune pentru învățători. Un pat în odăi comune 1 coroană la zi, iar pentru odăi separate 20 procente scădere din prețurile specificate în tarifele espuse.

Stațiune învățătorescă. La școala fostă grănițerească din opidul Hațeg a devenit un post învățătoresc vacant prin pensionare. În conformitate cu concursul publicat în foaia oficioasă „Néptanítok lapja“ cu salariu de 800 coroane, cvartir liber și lemne; concurenții au a-și trimite suplicile instruite conform prescrierilor legale până la 28 August a. c. la sediul școlii comunale.

Dacă respectivul va dovedi și capacitate musicală spre a pute înființa și conduce un cor, ceea ce e a se indica în suplică, poate conta și la o remunerație anuală, de cel puțin 200 coroane. Aceasta se aduce la cunoștința celor interesați.

Table de părete. Prospect: „Tablele de părete“ ilustrate cu icoane, în 2 culori, așa că pe fiecare Tabelă „noul funet“ adică litera nedesvoltată și nelăvățată este desemnată cu roșu, întocmite de subscrierul au apărut în ediția III-a. Seria înțreagă 18 table împreună cu „metodul de procedură“, costă: 8 coroane. Pentru orientarea On. Public și a On. colegii învățători, constat, că aceste „table“ sunt recomandate de Ven. Consistor din Arad, pentru școlile populare din diecesă, și apreciate de On. „Academia Română“, prin următoarea scrisoare, ce lasă să urmeze:

„Academia Română“ București 1897
F. februarie 26. Nr. 8658. Domnule!

Academia Română a primit cu deosebită plăcere exemplarele din a doua ediție a „tablelor pentru școlile populare“

întocmite de Domnia Voastră. Lucrarea ce ați făcut este vrednică de toată lauda. Ea corespunde unei necesități reale și va aduce mari foloase. Vă exprimăm deci în numele Academiei mulțămirea sa pentru trimiterea seriei complete a celor „table“ pentru biblioteca sa și Vă rugăm să primiți încredințarea distinsei noastre considerații. — (Subscrier) președintele și secretarul general.

Sunt convins, că cunoașteți sferă și școlile noastre și trebuința acestui indispensabil „recvizit școlar“, care în cele mai multe locuri lipsește cu deservire — școala e toacă, cu păreții goi — sau în cel mai bun cas — provăzută cu „Table“ de altă limbă. Pe acest motiv înt permit a mă adresa către D-Voastră în numele cauzei și Vă rog să comandați câteva exemplare, pentru școlile serace, din apropierea D-Voastră. Cu toată stima: Ioan Tudulescu, învățător în Lipova (B-Lippa).

Despărțământul Oradea-Mare al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român își va ține adunarea generală cercuală în comuna Braica la 8 Septembrie n. (26 August) 1901, d. m. la 3^{1/2} ore în localul școlii de acolo, la care se invită toți membrii fondatori, onorari, ordinari și ajutători, precum și toți sprigitorii culturii poporului român. — Programul: 1. Deschiderea adunării; 2. Raportul comitetului; 3. Raportul casierului; 4. Alegerea a 3 comisii toate din 3 membri: a), pentru cenzurarea raportului comitetului; b), pentru cenzurarea raportului casierului; c), pentru înscrierea membrilor noul și încasarea taxelor; 5. Disertațiune înscinuată cu 8 zile înainte la președinte; 6. Dezbateri asupra rapoartelor comisiunilor alese sub a, b, c, p. 4; 7. Stabilirea bugetului anual pentru trebuințele despărțământului; 8. Eventualele propuneri; 9. Alegerea directorului și comitetului cercual pe noul period; 10. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a Asociației; 11. Încheierea adunării. Cu ocaziunea acestei adunări, seara, se va aranja și petrecere cu dans, concert și teatru, de tinerimea cultă de pe Criș. Oradea-Mare, din ședința comitetului ținută la 17 August n. 1901. Nicolae Z. gre, m. p. președinte. Andrei Horvath, m. p. secretar.

Noua Revistă Română pentru politică, literatură, știință și artă. Sumarul: Cronică Politică: C. Rădulescu Motru, Literatură și patriotism. — Literatură și Filologie: T. Raica, „Halerul Doamne“. Th. Cornel, Din cartea dragostei, (nuvelă). Andrei Naum, Stânca, Pirtul, Marea, poezii; — Folklor: Anton Eliade, Nunta țărănească în partea Olteniei dela Dunăre. S. Fl. Marian, Căștelul Frasinilor. (Din datinile și credințele Românilor despre insecte). — Cestiuni de învățământ: Dr. I. Simionescu, Științele naturale în școlile secundare. — Știință: Dr. N. Leon, Din terminologia medicală a poporului român. — Note și discuții: Dr. I. Simionescu, Un răspuns d-lui A. C. Cuza. — Concurs Literar: Ioan Agribiceanu. Trnava (imitație). — Const. M. Jorda. Bucegii, Strigăt de alarmă (odă). — Ecaterina P. Lebedev. Noapte de vară. — N. O. Dalloclin. Cântec tinăr. — Florian I. Becescu, Aș vrea, Unei doamne. — I. Barzon, Strofe. — Constantin S. Stoianescu. În negura uitării. — Popescu Polyclet. Note de seară. — D. Demetrescu-Piatra. Negrii, Pastel. — Adrian Forgaci. Doina Râniei. — Digama. În munți. — Crist. N. Dumitrescu, Rădunica mea. — Corneliu V. Moldovan, Adio del Passato . . . — Ioan Scurtu. Lupă!

Convorbiri Literare, anul XXXV. Fascicoul VIII (1 August) 1901, are următorul cuprins: P. Dulfu, Ifigenia în Aulida, act. IV. V. (trad. în versuri din Euripide. — F. Robin. Cum trebuie interpretată diferența dintre import și export. — C. Litzica, Noul program de limba latină. — D. Onciul, Un

act românesc dela mama lui Mihai-Viteazul — St. O. Iosif, Blestemul bardului (trad. din Uhland — St. Orășanu, Pom. Eliade: Filosofia lui La Fontaine (recensune).

CONVOCARE.

În înțelesul §§-lor 12 și 20 din statute convocăm adunarea generală ordinară a reuniunii învățătorilor dela școlile populare gr-or. române confesionale din protopopiatele Timișoara, Belint, Comloșul mare și Lipova pe 12 Septembrie st. nou al anului curent la 9 ore înainte de amiază în școala română de băieți în Timișoara-Fabric.

Obiectele adunării sunt:

1. Deschiderea adunării.
 2. Constatarea prezenței membrilor în număr cerut pentru a aduce concluziuni valide.
 3. Alegerea a doi bărbați de încredere.
 4. Raportul comitetului.
 5. Cenzurarea socoților.
 6. Complectarea comitetului.
 7. Concluziuni în privința înființării unui fond de stipendii.
 8. Disertațiuni și consultați despre obiectele cuprinse în §§-ii 2 și 15 al statutelor, disertațiunile însă trebuiesc cel puțin cu 3 zile înainte insinuate la președinte.
 9. Stabilirea bugetului pe anul viitor.
 10. Eventuale propuneri.
- Timișoara, la 19 August 1901.
Dimitrie Roman, Emanuel Unzurianu,
not. comit. președinte.

Struguri pargavi

se găsesc de vânzare în coșulețe de 5 k. gr. cu prețul de 2.40 cor.

Doritorii sunt rogați a se adresa la:

Romul Motorca,
paroch în Agreș, p. u. Terneva.

AVIS.

În comuna Groși, vestită în producerea poamelor, se află de vânzare

mere de toamnă și de iarnă,
până la o sută vagoane.

A se adresa la:

Maxim Popescu,
comerciant în comuna Groși,
p. u. Bezova.

Se cântă în traducere românească: a) Articolul de lege XXXVIII. din anul 1868 despre organizarea învățământului popular; b) Art. de lege despre „Școala comună de pomării și școala economică de repetițiune“. — Cei-ce le au și vor a le vinde, să binevoiască a le trimite în câte-un exemplar la administrația „Tribunei Poporului“.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din
23 August 1901.

Grâu,	Octomvrie	8.12—8.13
Cucuruz,	August	5.43—5.44
Ovăș,	Octomvrie	6.35—6.37
Secară,	Octomvrie	6.76—6.77
Rapiță,	August	13.45—

Per 50 kilograme.

în piața din Arad.

Grâu,	cu Cor.	7.—7.10
Cucuruz,	4.70—4.75
Secară,	6.40—6.50
Orz,	5.70—5.90
Ovăș,	6.10—6.20
Semința de măzărice	8.50—8.70
Fasole după calitate	8.20—9.40

Prețurile la 23 August 1901

Editor. Aurel Popovici Barciuanu.
Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

V. 194—1901

végrh. szám.

Árverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lippai kir. járásbírótság 1901. évi V. 14 4/2 számú végzése következtében Dr. Morariu Valér ügyvéd általképviseelt Kohn Lajos javára, Dutyán Teodora ellen 80 kor. 10 fl. s jár. erejéig 1901. évi Iulius 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 600 kor. /- fillére becsült következő ingóságok u. m. a 3 számú vízimalomnak a felét teljes felszereléssel stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járásbírótság 1901. évi V. 194 2 számú végzése folytán 80 kor. 10 fl. tökekövetelés, ennek járnélkai erejéig Lipán a 3 sz. malomnál leendő eszközzésére 1901. évi augusztus hó 30-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le és felül foglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Lippán, 1901. évi augusztus hó 13. napján.

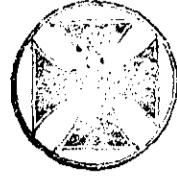
Paska Emil, kir. bírósági kiküldött.

1—1

Cruce duplă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, Impedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și turturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma podagră, ischias, udulul în pat, influinza, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afiatoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atăt în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost ofeios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

624 8—50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
Colțul str. Kálmán.

Institut de cura.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă cu lumină electrică:

În nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în mănuierea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriu. 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Băie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismului, podagrei, boalelor de nervi, audațiunii, boalelor de sânge, pentru vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cel cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boale femeiești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sânge încropate, lenevirea intestinelor, anemie, nervositate și boale de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid-carbonic: pentru casurile mai grave de boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervositate, slăbire de nervi, ipochondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, vitustancz, și lecuirea morfinismului. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalații: în cameră de inhalații, contra boalelor de gât și de plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica svedeză pentru copii, contra îngustimii pieptului, boalei de cord și cocoase; pentru grăsimea cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea casului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce faptuire se întemplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiunii dim. dela oarele 8—9. d. am. dela 2—4

Dr. H E C H T, 541 28—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (întrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„L a R â n d u n i c ă“.

ARAD, Edificiul teatrului.

De ocazie!
O haină brodată
în ori-ce culoare
costă numai
6 florini.

Cele mai frumoase delaine
dela 48 cruceri în sus
în toate colorile.

Băiște franceze
și indigene
cu 25, 31, și 45 cruceri
metrul.

Cel mai mare asortiment,
prețuri ieftine,
serviciu prompt și cu
atențiune.

Comandele din pro-
vință să execute cu
cea mai mare
atențiune.

597 18—

Brauri și
cătărămbi nimitor
de frumoase în
asortiment bogat.

La cumpărare pe
bani gată să conced
5% Rabat.

Dantele, transparent
și dantele
gulere după cea mai
nouă modă.

În vitrinele mele se
pot vedea articole cu
prețuri uimitor de
ieftine.

Prețuri
ieftine!

Prețuri
ieftine!

Prețuri
ieftine!

Adresa telegrafică: „LA RÂNDUNICĂ“.

Nrul telefonului pentru oraș și comit. 10.